

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СОБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СКОПЈЕ

Примено:	26. 06. 2013		
Сег единица	Број	Прилог	Вредност
	07	257711	

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: +389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Број: 07-799/4
Дата: 24. 06. 2013

ДО
СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
г. Трајко Вељаноски, претседател

Предмет: Доставување Годишен извештај на
Државниот завод за ревизија за 2012 година

Почитуван г. Вељаноски,

Во согласност со обврската пропишана со членот 33, став (2) од Законот за државната ревизија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/2010 и 145/2010), Државниот завод за ревизија до Собранието на Република Македонија го доставува на разгледување Годишниот извештај за извршените ревизии и за работењето на Државниот завод за ревизија во 2012 година. Составен дел на Годишниот извештај е Извештајот на независниот ревизор од извршената ревизија на работењето на Државниот завод за ревизија, изготвен согласно член 38 од Законот за државната ревизија.

Во прилог на ова писмо Ви доставуваме 130 примероци од Годишниот извештај со ЦД.

Истовремено Ве информираме дека Годишниот извештај на Државниот завод за ревизија за 2012 година ќе биде објавен и на веб страницата на Државниот завод за ревизија (www.dzt.mk), на која се објавени и поединечните ревизорски извештаи за извршените ревизии.

Со почит,

Главен државен ревизор,

м-р Тања Таневска

Изработил: Јадранка Бошкоска

**ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ
2012**

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

СОДРЖИНА

Воведно обраќање на Главниот државен ревизор	3
ЗА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА	5
Мисија и Независност	5
Организација и структура	6
Буџет на ДЗР	8
Едукација на државните ревизори	10
Стратешки документи	11
Ревизорски стандарди и методологија	12
Информатичка технологија и ИТ ревизија	13
Ревизорски активности во 2012 низ бројки	15
Извршени ревизии и издадени извештаи	16
Ревизорски наоди	22
Јавни набавки	23
Ревизорски мислења	24
Преземени мерки по ревизорските извештаи	26
Соработка со надлежните органи	27
РЕВИЗОРСКИ АКТИВНОСТИ	29
Главни аспекти од утврдените состојби со ревизиите во 2012 година кај основниот буџет на РМ, буџетските корисници и единките корисници на буџетот на РМ	30
Социјална политика и труд	36
Пензиско и инвалидско осигурување	37
Здравствен систем	38
Одбрана на независноста и територијалниот интегритет на РМ	41
Правна заштита на имотните права и интереси на РМ	42
Обезбедување на одржливост на животната средина	42
Култура	44
Образование	45
Министерство за правда на Република Македонија	46
Управа за хидрометеоролошки работи	47
Агенција за храна и ветеринарство	48
Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола	49
Економија, сообраќај и комуникации	50
Локална самоуправа	54
Ревизија на успешност	59
МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	71
Меѓународна соработка	72
Транспарентност	76

Почитувани,

Пред нас е уште еден годишен извештај на Државниот завод за ревизија, во кој се презентирани активностите кои ги реализиравме во текот на 2012 година.

Наменското трошење на јавните средства, дисциплината и транспарентноста во располагањето со парите на даночните обврзници е наш постојан приоритет, надолнет со оценката за квалитетот на услугите кои ги добиваат граѓаните на Република Македонија.

Со ваква цел пристапивме и при изработката на новата Стратегијата за развој на ДЗР за период од 2013-2017 година, Стратегијата за управување со човечки ресурси и Стратегијата за информатичка технологија, кои беа усвоени во 2012 година.

Во декември 2012 донесовме и нов Правилник и Програма за полагање на испитот за овластен државен ревизор како основа за спроведување на испитот по втор пат од основањето на ДЗР. Испитот е успешно реализиран и уште 44 државни ревизори од ДЗР се стекнаа со звањето „овластен државен ревизор“.

На планот на професионалната надградба на вработените, во ДЗР беа организирани повеќе обуки на тема: пишување ревизорски извештаи, контрола и осигурување квалитет на ревизиите, утврдување на материјалноста при евалуација на наодите и формирање на ревизорско мислење, меѓународни ревизорски стандарди, јавни набавки и јакнење на мотивирачкиот дух и тимската работа. Исто така, во 2012 година на ниво на ДЗР се одржа работилница за самооценка на

интегритетот на нашата институција по IntoSAINT методологијата со што ДЗР стана еден од главните промотори на етиката и интегритетот во институциите во јавната администрација.

На меѓународен план, Државниот завод за ревизија започна со реализација на нов проект во соработка со Канцеларијата на главниот ревизор на Норвешка, насочен кон подобрување на ефикасноста и квалитетот на ревизијата со примена на систем за управување со ревизиите (Audit Management System). По тој повод во Скопје, во септември 2012 година беше потпишан Меморандум за соработка.

Наш приоритет и во наредниот период ќе биде регулирање на Државниот завод за ревизија како независна институција за надворешна ревизија во РМ во Уставот на Република Македонија и воспоставување на професионално одржливи и ефективни релации со Собранието на РМ по примерот на европската пракса.

За таа цел, во ноември 2012 година беше промовиран Прирачникот – Вовед во ревизорските извештаи, кој содржи куси и разбирливи информации за суштината на нашите извештаи и добрата меѓународна пракса за соработката на ВРИ и нивните парламенти во однос на користењето на ревизорските извештаи. Овој прирачник е резултат на соработката на ДЗР со Холандскиот суд за ревизија и претставува солидна основа за градење на доверба и воспоставување на редовни релации со Собранието на Република Македонија за доброто на граѓаните на Република Македонија.

И за крај, но не помалку важно, сакам да ја истакнам посветеноста и професионалниот однос на вработените во ДЗР, во реализацијата на сите активности од програмата за работа на ДЗР за 2012 година, за што искрено сум им благодарна.

Во состав на Годишниот извештај е и мислењето на независниот надворешен ревизор за финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија за 2012 година, кој согласно Законот за државна ревизија го избира Собранието на Република Македонија.

Главен државен ревизор

м-р Тања Таневска

Мисија

Државниот завод за ревизија (ДЗР) е Врховна ревизорска институција во Република Македонија која има за цел навремено и објективно да го информира Собранието, Владата, другите носители на јавни функции и јавноста за ревизорските наоди од спроведените ревизии.

Државниот завод за ревизија обезбедува поддршка на Собранието на РМ во исполнувањето на неговите надлежности преку идентификацијата и презентацијата на неправилностите, случаите на противзаконско работење, и можни случаи на корупција и злоупотреба на функцијата.

Преку јасните и ефективни препораки ДЗР обезбедува поддршка на државните институции и корисници на јавните средства за унапредување на управувањето на истите. На тој начин ДЗР придонесува за подобрување на животот на граѓаните на Република Македонија.

Независност

Како независен надворешен ревизор ДЗР врши ревизија на јавните приходи и јавните расходи во согласност со ревизорските стандарди на Меѓународната организација на врховни ревизорски институции (ИНТОСАИ).

Независноста на ДЗР е гарантирана со Законот за државна ревизија, кој за прв пат е донесен во 1997 година и во текот на годините е повеќе пати менуван и дополнуван. Во 2010 година е донесен новиот Закон за државната ревизија кој што претставува понатамошно усогласување со Мексико декларацијата за независност на врховните ревизорски институции и основните принципи на Лима декларацијата за правилата и насоките на ревизијата. Со овој закон се регулира позицијата на ДЗР и законот му дава широк мандат да врши ревизии на регуларност и на успешност, со пристап до сите неопходни информации. ДЗР има финансиска независност и овластување да управува со сопствените ресурси. Исто така има слобода да одлучува за предметот и содржината на ревизиите и има доволно механизми за следење на препораките, за да се осигури дека субјектите соодветно ги имплементирале препораките дадени во ревизорските извештаи.

ОРГАНИЗАЦИЈА И СТРУКТУРА

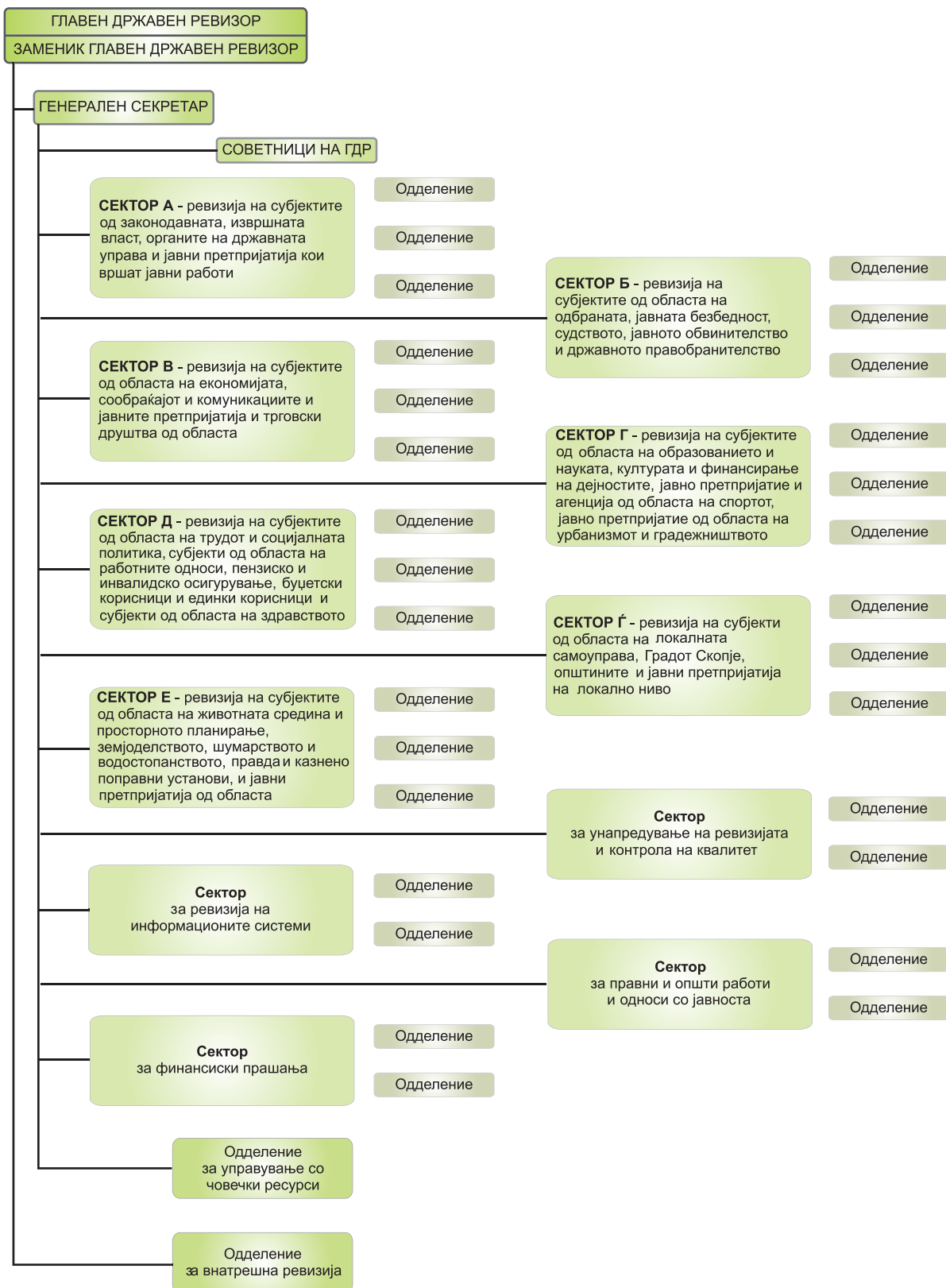
Со Државниот завод за ревизија раководи главен државен ревизор. Главниот државен ревизор има заменик и тие се независни во вршењето на своите задачи. Главниот државен ревизор и заменикот ги избира и разрешува Собранието на Република Македонија, со мандат од девет години, без право на повторен избор.

Државната ревизија ја извршуваат 92 вработени, овластени државни ревизори, државни ревизори и вработени за административна поддршка, организирани во 11 /единасет/ сектори и 2/две/ одделенија. Седум/7/ сектори се директно вклучени во процесот на ревизијата (сектори за ревизија) и покриваат различни области од јавниот сектор, 1/еден/ сектор за унапредување на ревизијата и контрола на квалитет, 1 /еден/ сектор за ревизија на информационите системи и 2/ два сектори за административна поддршка. Воедно, во рамки на организацијата функционираат и 2 /две/ одделенија за човечки ресурси и внатрешна ревизија.

Ревизијата ја вршат 75 ревизори кои поседуваат уверение за овластен државен ревизор.

Од вкупниот број на вработени 96% се со универзитетско образование од областа на економските, правните науки, информатичката технологија и други области, а во континуитет се зголемува и процентот на вработените кои се стекнале со академски степен на магистер.

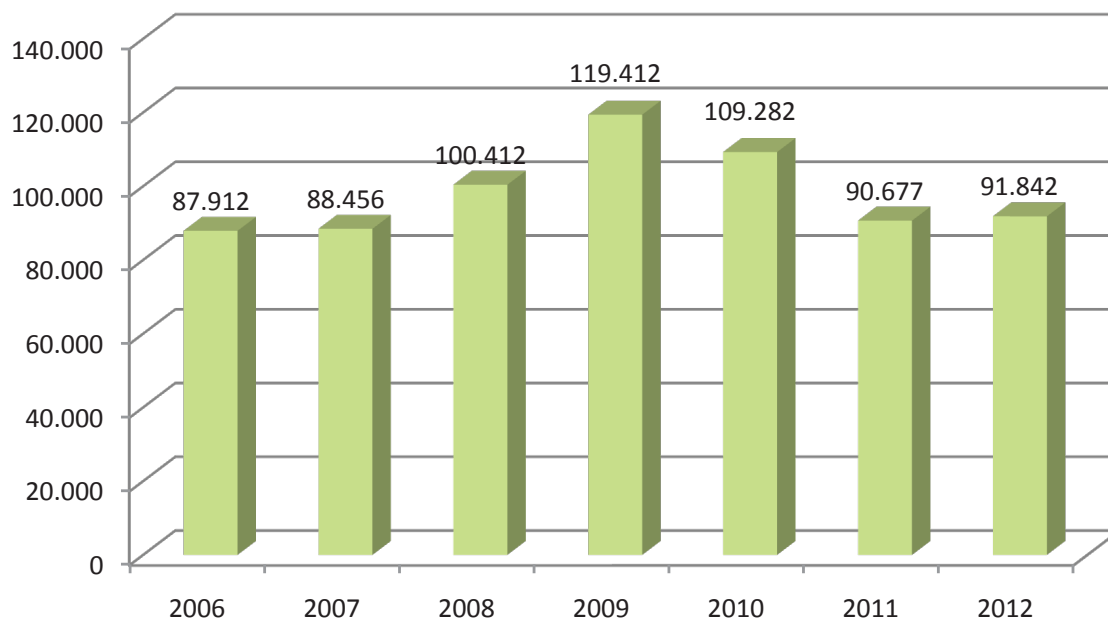

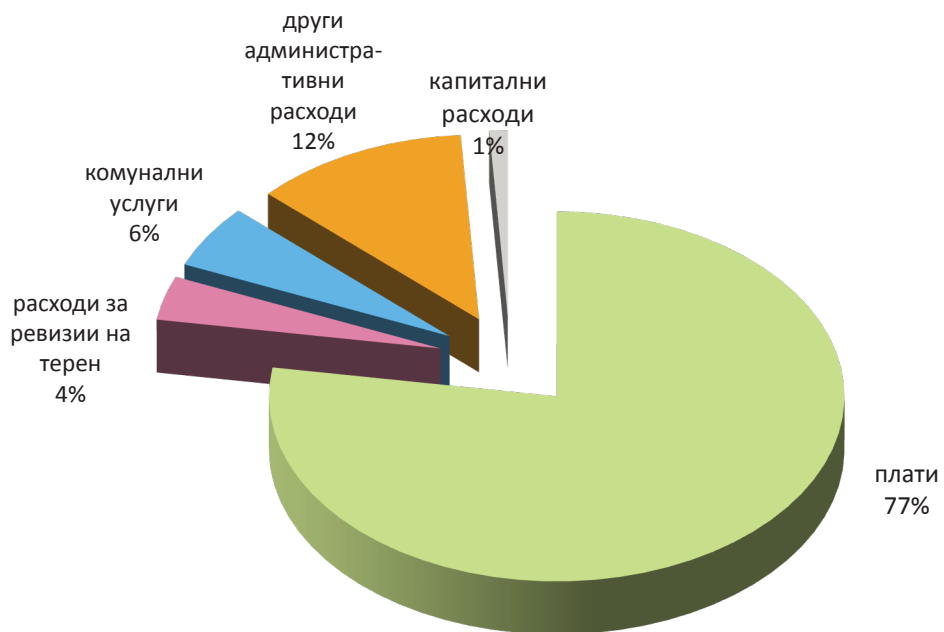
БУЏЕТ НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Согласно Законот за државна ревизија (Службен весник бр. 66/10 и 145/10) финансирањето на Државниот завод за ревизија се обезбедува од Буџетот на Република Македонија. Потребните средства за работа, на предлог на Државниот завод за ревизија, ги утврдува Собранието на Република Македонија.

Вкупниот буџет на Државниот завод за ревизија во 2012 година изнесуваше 91.842 илјади денари. Од нив 94 % се средства обезбедени од централниот буџет и 6% се сопствени приходи. Прикажаните сопствени извори на средства на сметката приходи наплатени од органи потекнуваат од наплата на надоместок од извршени ревизии пред стапувањето на сила на Законот за државна ревизија и измените на истиот донесени во 2010 година.

Одобрени средства од буџетот по години

Од аспект на структурата на расходите на Државниот завод за ревизија, 77% се наменети за плати на вработените, 4% за вршење ревизији на територијата на Република Македонија, 6% за комунални услуги, 12% за други административни расходи и 1% за капитални расходи.

ЕДУКАЦИЈА НА ДРЖАВНИТЕ РЕВИЗОРИ

Согласно стратешките цели за континуиран развој на професионалните и стручните способности на ревизорскиот и раководниот кадар, утврдени со Стратегијата за развој на човечките ресурси, во текот на 2012 година беа одржани повеќе работилници на следните теми:

- Техники за ревизија на јавниот долг;
- Самооценување на нивото на интегритет на Државниот завод за ревизија со примена на Into-SAINT методологијата;
- Примената на информатичката технологија, од аспект на користење на ИТ ресурсите на ДЗР и подобрување на вештините во користење на MS Office 2007 алатките, како и користење на ИДЕА софтверот во ревизијата;
- Повеќе теми од областа на ревизијата, како:
 - Нови прашалници за оцена на системот на интерни контроли и програми за детални постапки;
 - Обезбедување контрола на квалитет во сите фази на ревизијата и презентација на резултатите и заклучоците од спроведените проверки на квалитет на извршените ревизии/оцена на контрола на квалитет;

- Пишување на ревизорски извештаи; формирање на ревизорско мислење - евалуација на утврдени грешки и несигурности низ практични примери;
- Ревизорски извештаи, формирање на ревизорско мислење и утврдување ниво на материјалност при евалуација на наодите и при формирање ревизорско мислење;

- Имплементација на прописите од областа на даноците и придонесите за буџетските корисници, јавните претпријатија, акционерски друштва во државна сопственост и непрофитните организации;
- МРС во ревизорската пракса на ДЗР;
- Измени и дополнувања на законската и подзаконската регулатива за јавни набавки.
- Утврдување на бројот на примероци и избор на примерок за тестирање;
- Победничко и губитничко сценарио и
- Личноста и мотивацијата.

Обуките беа спроведени од овластените државни ревизори и државните ревизори во Државниот завод за ревизија, додека работилницата „Победничко и губитничко сценарио и личност и мотивација“ беа спроведени во соработка со надворешни обучувачи.

СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ

Во декември 2012 година донесена е:

- Стратегија за развој на ДЗР за периодот 2013-2017 година;
- Стратегија за управување со човечки ресурси 2013-2017 година и
- Стратегија за развој на информатичката технологија 2013-2017 година.

Големиот број спроведени активности во текот на периодот опфатен со Стратегијата за развој на ДЗР за периодот 2010-2014 година, овозможува јавните средства да се користат на ефективен начин, со што ДЗР ја оствари својата најважна цел. ДЗР продолжува да чекори по истиот пат и стратешки да се развива потпирајќи се на истите носечки столбови преточени како стратешки развојни цели. Мисијата, визијата и стратешките цели остануваат исти, а новата Стратегија обезбедува континуитет на поголем број на активности предвидени со претходната Стратегија и секако планира нови активности кои ќе овозможат понатамошно унапредување на ДЗР и неговата работа. Промовирањето и подобрувањето на имплементацијата на Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции (ISSAI), усвоени на Конгресот на ИНТОСАИ во 2010 година, како глобално прифатени професионални стандарди, упатства и најдобри практики, е уште еден начин на кој ДЗР ќе го овозможи понатамошниот развој на квалитетот на државната ревизија како своја втора стратешка цел.

Меѓународните организации ИНТОСАИ и ЕУРОСАИ со свои активности им помагаат на своите членки, меѓу кои и на ДЗР, да ги имплементираат овие стандарди. Поддршка на ДЗР во оваа смисла треба да пристигне и од Европската унија преку Инструментот за претпристапна помош (ИПА ТАИБ 2013-2017). Од седумте клучни вредности на ИНТОСАИ, содржани на секоја страница на Стратешкиот план на ИНТОСАИ 2011-2016, независноста и интегритетот се препознаени како носечки столбови кои овозможуваат да се постигне професионалноста и кредибилитетот преку соработка, иновации и вклученост. Во тој дух, ДЗР ќе преземе активности за зајакнување на системот на контрола на институционалниот и индивидуалниот интегритет како превентивен механизам кој ги идентификува главните слабости и ризици за интегритетот и ја зајакнува отпорноста на институцијата со цел да ги превенира идните нарушувања на интегритетот.

РЕВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ И МЕТОДОЛОГИЈА

Ревизорските стандарди обезбедуваат упатства за ревизорите во одредување на опфатот на ревизорските чекори и постапки кои треба да се применат на ревизиите и се состојат од критериуми во однос на кои се оценува квалитетот на резултатите од ревизиите. Прирачниците и упатствата ги водат ревизорите како тоа може да се обезбеди.

Во текот на 2012 година продолжија активностите на следење на тековните и најнови достигнувања од областа на ревизорските стандарди, методологијата и најдобрата пракса во функција на ажурирање на постојните прирачници и упатства за финансиска ревизија и ревизија на успешност и понатамошен развој на други упатства од областа на ревизијата. Во таа насока ќе биде утврдена потребата за преведување на Меѓународните стандарди на ВПИ (ISSAI) на македонски јазик, со цел нивно усогласување и објавување, што ќе овозможи нивна практична имплементација.

Од 01.01.2011 година во примена е Упатство за осигурување на квалитет на извршените ревизии, со што се воспоставува функција за осигурување на квалитет и нејзина операционализација во вршење проверки на примерок на завршени ревизии. Во текот на 2012 година започна примената на Упатството за контрола на квалитет на ревизиите, со што се воспоставија системи и постапки, кои ќе потврдат дека целокупниот процес на осигурување на квалитет функционира задоволително и со кои ќе се обезбеди квалитет на ревизорските извештаи.

Во текот на 2012 година стручен тим на овластени државни ревизори, формиран од главниот државен ревизор, спроведе 3/три/ ревизии за осигурување на контрола на квалитет, согласно годишниот план за работа.

ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА И ИТ РЕВИЗИЈА

Во 2012 година е ажурирана и донесена Стратегијата за развој на информатичката технологија на Државниот завод за ревизија за 2013 – 2017 година. Со овој документ се овозможува правилен развој и одржливост на ИТ капацитетите и информациониот систем, давање континуирана и квалитетна поддршка на работењето на Државниот завод за ревизија, а преку тоа постигнување на стратешките цели на Државниот завод за ревизија.

Обезбедено е непречено функционирање на имплементираните системи за централизирано чување и размена на податоци, за електронската пошта, системот за архивско работење, системот за внатрешно информирање на вработените, интегриран финансиски информационален систем и системот за анализа на податоците од ревизорските извештаи.

Обезбеден е пристап на интернет за ревизорите при извршување на ревизорски задачи.

За анализа на податоците од кои се генерираат финансиските извештаи се употребуваат компјутерски потпомогнати ревизорски техники (СААТ's) и се применува ИДЕА софтверот.

Државниот завод за ревизија ги применува меѓународните стандарди за ревизија на ИНТОСАИ, согласно кои како составен дел од финансиската ревизија е и ревизијата на информационите системи, со кои се процесираат податоци и се генерираат финансиските извештаи на субјектите предмет на ревизија.

По извршеното испитување на овие системи, кај некои субјекти идентификувано е следното:

- непостоење / неадекватно обезбедување на резервна копија на податоците,
- непостоење / неажурирање на стратегија за развој на информационите системи, како и
- непостоење / неодобрување на ИТ политики и процедури со кои се регулираат сигурносните мерки за заштита на информациониот систем.

Донесувањето, односно ажурирање на стратегија за развој на информационите системи како и пропишани и одобрени безбедносни политики и процедури и примена на истите, ќе овозможат управување со ИТ ресурсите согласно приоритетите за развој на ревидираниот субјект, а воедно ќе го намалат ризикот од неефикасна заштита на информациониот систем, губење или оштетување на податоците, неточност и неверодостојност на записите и неовластен пристап до доверливи податоци.

Во текот на 2012 година ДЗР започна со реализација на проект „Подобрување на ефикасноста и квалитетот на ревизорската работа со употреба на Систем за управување со процесот на ревизија (Audit Management System (AMS))“. во соработка со Канцеларијата на Главниот ревизор на Кралството Норвешка (OAGN), со што ќе обезбеди техничка поддршка за ДЗР во идентификување на потребите, проценка на остварливите алтернативи, подготовка на планови, планирање и подготовка на документи за набавка на AMS софтвер и потребна опрема, набавка и воведување на електронски систем за управување со процесот на ревизија, со цел да се стандардизира ревизорската работа на ДЗР. Финансиската помош за овој проект е обезбедена од Министерството за надворешни работи на Кралството Норвешка.

РЕВИЗОРСКИ АКТИВНОСТИ ВО 2012 НИЗ БРОЈКИ

36	РЕВИЗИИ НА РЕГУЛАРНОСТ
10	РЕВИЗИИ ЗА УСПЕШНОСТ
8	ТЕМАТСКИ РЕВИЗИИ
93	РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАИ
128	СУБЈЕКТИ ОПФАТЕНИ СО РЕВИЗИЈА
793	РЕВИЗОРСКИ НАОДИ
599	ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ
84	ПРОВЕРКИ НА РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРЕПОРАКИТЕ
303	СПРОВЕДЕНИ ПРЕПОРАКИ
123.497	МИЛИОНИ ДЕНАРИ РЕВИДИРАНИ ЈАВНИ ПРИХОДИ
38.376	МИЛИОНИ ДЕНАРИ РЕВИДИРАНИ ЈАВНИ РАСХОДИ

ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ И ИЗДАДЕНИ ИЗВЕШТАИ

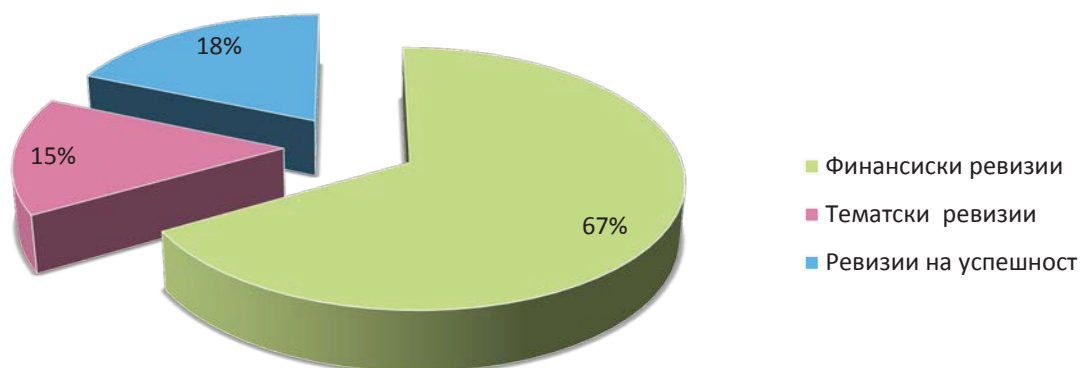
Во 2012 година извршени се 54 ревизии од кои 36 ревизии на финансиски извештаи заедно со ревизии на усогласеност, 8 тематски ревизии и 10 ревизии на успешност.

Од извршените ревизии издадени се 93 ревизорски извештаи од кои 75 - за финансиска ревизија, 8 за тематска ревизија и 10 ревизорски извештаи за ревизии на успешност.

Во следната табела даден е преглед на бројот на извршени ревизии и издадени извештаи со структура на податоците за две години:

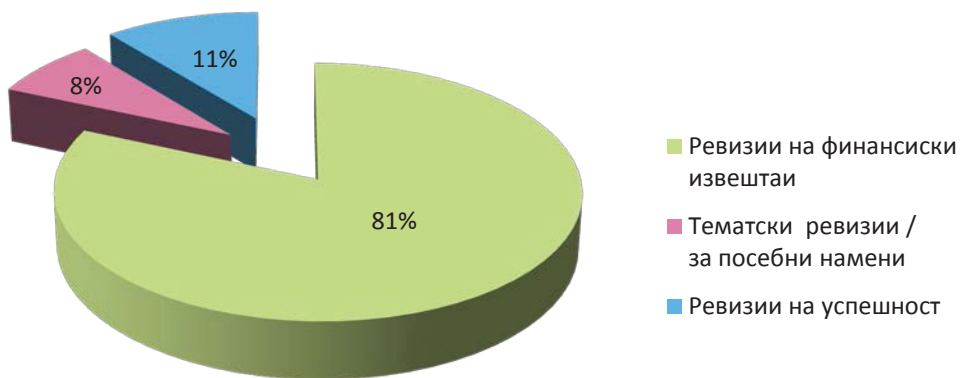
Преглед на извршени ревизии и структура				
	2012		2011	
Вид на ревизија	Број на извршени ревизии и структура			
	Број	Структура во %	Број	Структура во %
1	2	3	4	5
Ревизии на финанси извештаи	36	67	70	91
Тематски ревизии/за посебни намени	8	15	-	
Ревизии на успешност	10	18	7	9
Вкупно ревизии	54	100	77	100

Преглед на извршени ревизии во 2012 и структура

Преглед на издадени ревизорски извештаи и структура				
	2012		2011	
Вид на ревизија	Број на издадени ревизорски извештаи и структура			
	Број	Структура во %	Број	Структура во %
1	2	3	4	5
Финансиски ревизии	75	81	144	95
Тематски ревизии/за посебни намени	8	8	-	
Ревизии на успешност	10	11	7	5
Вкупно ревизии	93	100	151	100

Преглед на издадени извештаи во 2011 и структура

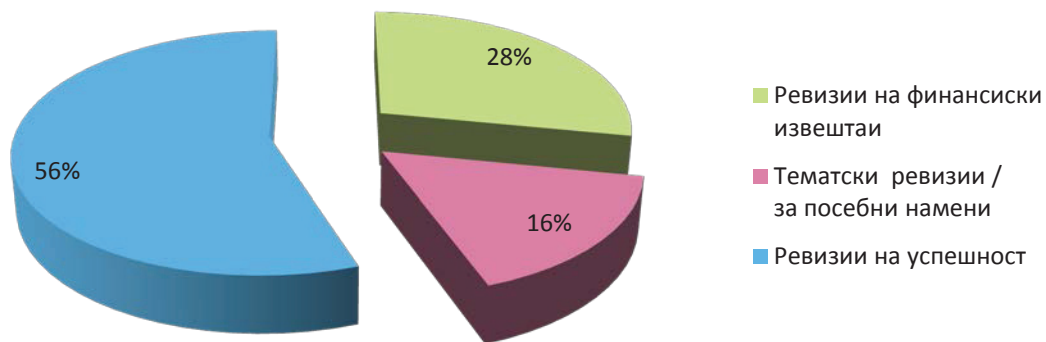

Субјекти опфатени со ревизија по видови ревизии

Опфатот на државната ревизија од аспект на бројот на ревидирани субјекти, покрај субјектите кои задолжително годишно се ревидираат согласно закон, се утврдува со Годишната програма за работа на ДЗР. За постигнување на целите од извршените ревизии, преку разни форми на ревизија на сметководствени евиденции, документи, анализи, економичност на административни активности, ефикасност во искористување на ресурсите и ефективност во работењето во однос на постигнатите цели, со ревизија се опфатени 128 субјекти за сите извршени ревизии. Во следниот преглед е дадена структура на опфатените субјекти со ревизија по видови ревизии.

Вид на ревизија	2012		2011	
	Субјекти	Структура во %	Субјекти	Структура во %
1	2	3	4	5
Ревизии на финансиски извештаи	36	28	70	47
Тематски ревизии/за посебни намени	21	16	-	
Ревизии на успешност	71	56	78	53
Вкупно ревизии	128	100	148	100

Субјекти опфатени со ревизија по видови на ревизии

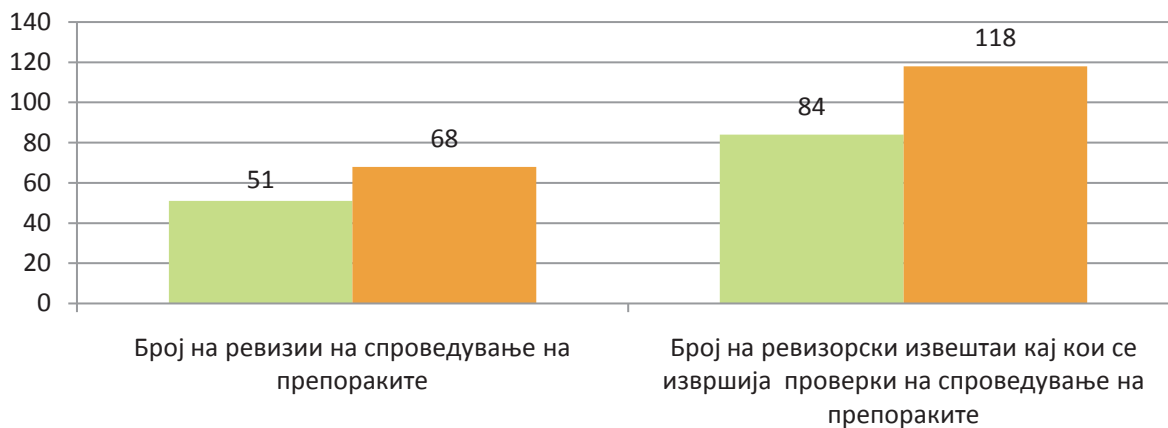

Ревизии на спроведување на препораките

Во 2012 година Државниот завод за ревизија изврши 51 ревизија на спроведување на препораките во функција на утврдување на степенот на нивното спроведување, при што беа извршени проверки во 84 конечни ревизорски извештаи.

Ревизии на спроведување на препораките	2012	2011	Индекс (2/3)
1	2	3	4
Број на ревизии на спроведување на препораките	51	68	75
Број на ревизорски извештаи кај кои се извршија проверки на спроведување на препораките	84	118	71

Субјекти опфатени со ревизија по видови на ревизии

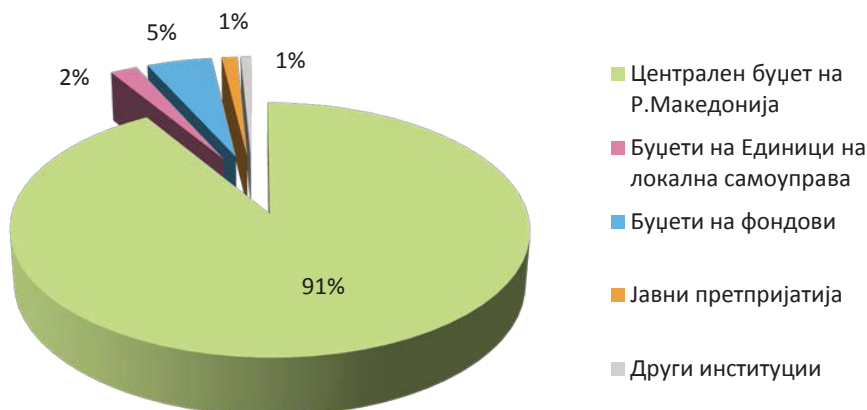

Ревидирани јавни приходи во 2012 година

Ревидираните јавни приходи и расходи по извршените ревизии на финансиските извештаи по Годишната програма за 2012 година се прикажани во следните два прегледа:

(во милиони денари)				
Ревидирани јавни приходи во 2012 година				
	2012		2011	
Ревидирани јавни приходи	Приходи	Структура во %	Приходи	Структура во %
1	2	3	4	5
Централен буџет на РМакедонија	112.730	91	98.133	54
Буџети на Единици на локална самоуправа	2.456	2	4.073	2
Буџети на фондови	5.945	5	73.151	40
Јавни претпријатија	1.433	1	4.765	3
Други институции	933	1	2.724	1
Вкупно	123.497	100	182.846	100

Ревидирани јавни приходи во 2011 година

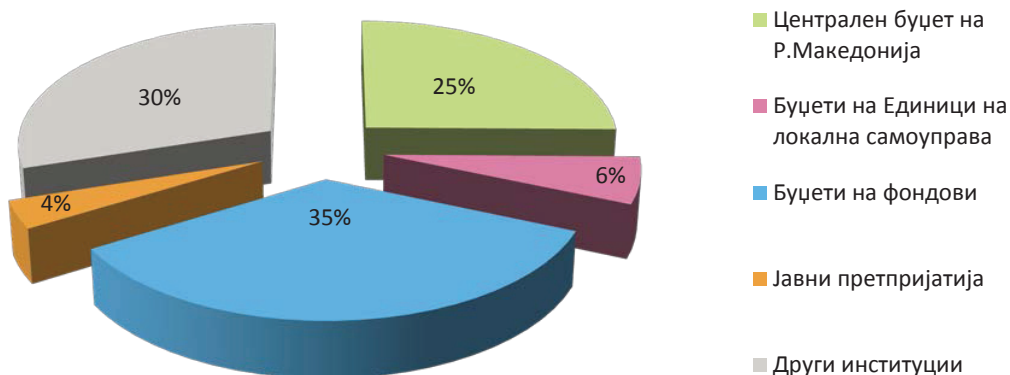
Во структурата на ревидираните јавни приходи во 2012 година по годишните сметки за 2011 година, приходите на Централниот буџет на Република Македонија учествуваат со 91%, приходите на буџетите на Единиците на локална самоуправа учествуваат со 2%, приходите на буџетите на фондовите на ниво на Република Македонија учествуваат со 5%, приходите на Јавните претпријатија 1% и приходите на другите институции 1%.

Ревидирани јавни расходи во 2012 година

Во структурата на ревидираните јавни расходи во 2012 година по годишните сметки за 2011 година, расходите на корисниците на Централниот буџет на Република Македонија учествуваат со 25%, расходите на корисниците на буџетите на Единиците на локална самоуправа учествуваат со 6%, расходите на буџетите на фондовите на ниво на Република Македонија со оглед на тоа што се вршеа тематски ревизии учествуваат со 35%, расходите на Јавните претпријатија учествуваат со 4% и расходите на другите институции со 30%.

(во милиони денари)				
Ревидирани јавни расходи во 2012 година				
	2012		2011	
Ревидирани јавни расходи	Расходи	Структура во %	Расходи	Структура во %
1	2	3	4	5
Централен буџет на Р.Македонија	9.678	25	46.296	36
Буџети на Единици на локална самоуправа	2.369	6	3.035	2
Буџети на фондови	13.407	35	70.098	54
Јавни претпријатија	1.419	4	5.352	4
Други институции	11.503	30	4.719	4
Вкупно	38.376	100	129.500	100

Ревидирани јавни расходи во 2011 година

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

При спроведувањето на Годишната програма за работа за 2012 година овластените државни ревизори и државните ревизори во 83 ревизорски извештаи од вкупно 93, констатирале 793 наоди, од кои најголем број наоди (202) се однесуваат на финансиските извештаи и се констатирани во 56 ревизорски извештаи. Наоди по однос на неусогласеност со законската регулатива и прописи (159) се констатирани во 53 ревизорски извештаи, додека наоди кои се однесуваат на користење на средства спротивно на законските прописи (87) констатирани се во 35 ревизорски извештаи.

Од извршените анализи може да се констатира дека дека наоди во системот на интерни контроли (79) се констатирани во 41 ревизорски извештаи.

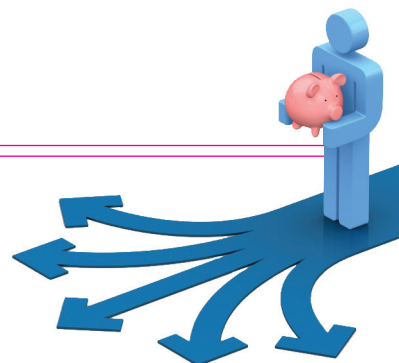
ПРЕГЛЕД НА НАОДИ		
Констатирани наоди		
Вид на наод	Број	Учество во %
Наоди поврзани со темата на ревизијата	4	1
Наоди во системот на интерни контроли	79	15
Наоди по однос на неусогласеност со законска регулатива и прописи	159	30
Наоди кои се однесуваат на финансиските извештаи	202	37
Наоди кои се однесуваат на користење на средствата спротивно на законските прописи	87	16
Наоди кај ИТ	3	1
ВКУПНО	534	100

Согласно методологијата на Државниот завод за ревизија во ревизорските извештаи се дефинирани и состојби искажани како:

Системски слабости	44	
Нагласување на прашања на неизвесност	84	
Наоди кај ревизии на успешност	131	
ВКУПНО	259	
СЕ ВКУПНО	793	

ЈАВНИ НАБАВКИ

Во текот на 2012 година, Државниот завод за ревизија во рамките на вршењето на планираните ревизии, ги ревидираше и јавните набавки кај субјектите предмет на ревизија. При увидот во начинот на планирање, спроведување и реализација на јавните набавки, констатирани се следните нерегуларности:

Ред. бр.	ВИД НА НЕРЕГУЛАРНОСТ	% во наоди
1.	Извршени набавки без да се спроведе постапка за јавна набавка/ извршени набавки пред склучување на договорот/ извршени набавки по стари договори од минатите години.	13
2.	Слабости во фазата на реализација на склучените договори (гаранции, цени, количини, услови за плаќање и други услови, различни од дефинираните во договорите).	13
3.	Неправилности кои се однесуваат на невоспоставени процедури за следење на реализацијата на договорите како од квантитативен така и од квалитативен аспект.	10
4.	Слабости во однос на фазата на планирањето на јавните набавки (вид на набавки, избор на соодветна постапка, планирани количини, динамика, планирани финансиски средства, измени на планот и сл.)	8
5.	Слабостите во фазата на евалуација на понудите, бодирање, рангирање и давање предлог за избор на најповолен понудувач (неприменета/погрешно применета методологија за утврдување на бодовите, неизвршено или погрешно рангирање, погрешен предлог за избор и сл.).	7
6.	Слабости кои се однесуваат на тендерската документација која или не ги содржи елементите пропишани со одредбите од ЗЈН или воопшто не е изготвена.	6
7.	Реализација на договорите над договорниот износ (надминување на договорениот износ/ планираните финансиски средства).	6
8.	Слабости во фазата на донесување на одлука за јавна набавка.	5
9.	Слабости во фазата на склучување на договорите (не се склучени договори со избраните понудувачи или се склучуваат договори со цени, услови и останати елементи различни од понудените, потпишување на договорите во рок пократок од законски предвидениот и сл.).	5
10.	Пропуси кои се однесуваат на несклучени анекс договори или склучување на анекс договори кои не се во согласност со законските одредби	5
11.	Останати нерегуларности	22
	Вкупно:	100

РЕВИЗОРСКИ МИСЛЕЊА

Основна цел во процесот на ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да изрази мислење за тоа дали:

- финансиските извештаи вистинито и објективно ја искажуваат финансиската состојба и резултатот на финансиските активности и
- активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Согласно поставените цели во ревизорските извештаи, изразени се мислења за финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи.

Во ревизорските извештаи за финансиски извештаи за 2011 година, изразени се:

- 38% - мислења без резерва (позитивни мислења);
- 25% - мислења со резерва;
- 17% - негативни мислења и
- 20% - воздржување од давање мислење.

Во однос на финансиските извештаи изразени се 15 подвоени мислења.

За усогласеност со закони и прописи: изразени се:

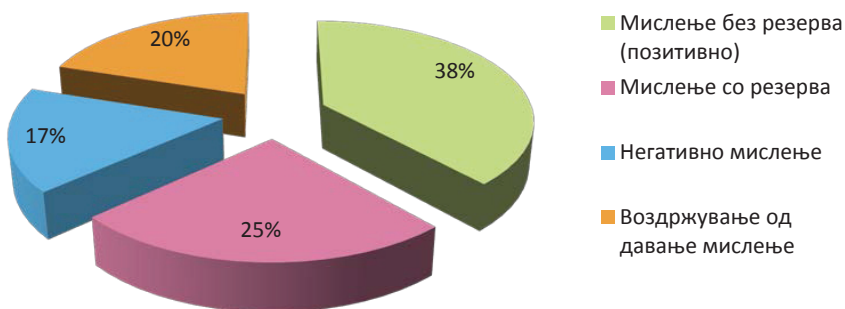
- 28% - мислења без резерва (позитивни мислења);
- 31% - мислења со резерва;
- 38% - негативни мислења и
- 3% - воздржување од давање мислење.

Подолу е даден преглед на изразени мислења со структура - за финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи за 2011 година, содржани во ревизорските извештаи во 2012 година.

Преглед на изразени мислења за финансиски извештаи и за усогласеност со закони и прописи

Ревизорско мислење	Финансиски извештаи	
	Број на извештаи	Структура
	2011	2011
Мислење без резерва (позитивно)	23	38
Мислење со резерва	15	25
Негативно мислење	10	17
Воздржување од давање на мислење	12	20
Вкупно	60	100
Подвоено мислење	15	
Вкупно со подвоените мислења	75	

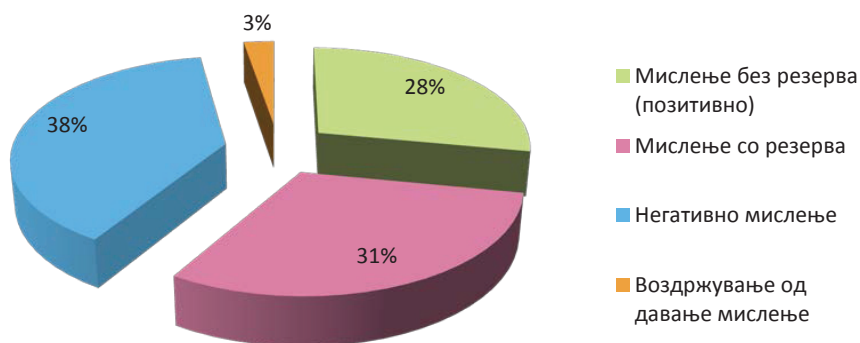
Преглед на изразени мислења за финансиските извештаи

Преглед на изразени мислења за усогласеност со закони и прописи

Ревизорско мислење	Усогласеност со закони и прописи	
	Број на извештаи	Структура
	2011	2011
Мислење без резерва (позитивно)	21	28
Мислење со резерва	23	31
Негативно мислење	29	38
Воздржување од давање на мислење	2	3
Вкупно	75	100
Подвоено мислење		
Вкупно со подвоените мислења	75	

Преглед на изразени мислења за усогласеност со законските прописи

ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ ПО РЕВИЗОРСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Заради остварување на основната цел на ревизијата – водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства, Државниот завод за ревизија упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се превземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина ќе се спречат или отежнат.

Согласно Законот за државна ревизија, законскиот застапник на субјектот е должен да го извести ДЗР и органот надлежен за надзор и контрола, за преземените мерки во врска со наодите и препораките во ревизорските извештаи, во рок од 90 дена од приемот на конечниот извештај.

Државниот завод за ревизија го следи спроведувањето на дадените препораки во ревизорските извештаи во рамки на вршењето на редовните ревизии, посебните ревизии и проверки на спроведување на препораките, како и преку примените информации од субјектите.

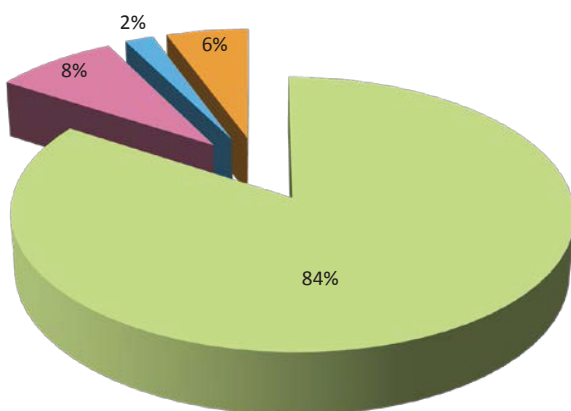
По извршените ревизии од Годишната програма за 2012 година, Државниот завод за ревизија даде 599 препораки. До денот на подготовката на Годишниот извештај за 2012 година, за 239 дадени препораки не е изминат законскиот рок за известување за преземените мерки. Од вкупно 360 препораки за кои рокот за добивање повратни информации за спроведување е изминат, 303 се целосно или делумно спроведени, односно спроведувањето е во тек, 30 препораки не се спроведени (поврзани со други надлежни органи/надворешни фактори, или несогласувања), 7 препораки не можат да се спроведат поради изменети околности, а за 20 препораки не е доставен одговор, односно субјектот не се изјаснил за постапувањето по препораките.

Во следниот преглед се дадени податоци за статусните категории на преземените мерки по дадените препораки за 2012 и 2011 година:

ОПИС	2012		2011	
	Број	%	Број	%
Препораки по кои е постапено/ Препораки кои се целосно или делумно спроведени или се во тек	303	84	354	78
Препораки кои не се спроведени (не се преземени мерки поради надворешни фактори, субјектот не се согласува, поврзано е со други надворешни фактори и сл)	30	8	45	10
Препораки кои не можат да се спроведат поради изменети околности	7	2	7	2
Препораки за кои субјектот на дал повратна информација за преземените мерки	20	6	45	10
ВКУПНО	360	100	451	100
ВКУПНО (препораки за кои рокот од 90 дена за повратни информации е истечен)	360	100	451	

Од анализите на прибраните податоци може да се види дека од 360 препораки за кои субјектите требало да преземат мерки до денот на подготовката на овој Годишен извештај, целосно или делумно се спроведени 303 препораки, што претставува висок процент на постапување од 84%.

Преземени мерки по препораките од годишната програма за 2012 година

- Препораки по кои е постапено/ Препораки кои се целосно или делумно спроведени или се во тек
- Препораки кои не се спроведени (не се преземени мерки поради надворешни фактори, субјектот не се согласува, поврзано е со други надворешни фактори и сл)
- Препораки кои не можат да се спроведат поради изменети околности
- Препораки за кои субјектот на дал повратна информација за преземните мерки

За целите на континуирано следење на спроведување на препораките ДЗР и понатаму ќе ги користи различните пристапи за прибирање на информации за преземени мерки по дадените препораки преку кои се опфаќаат и препораките кои бараат подолг период за имплементација, при што се користи и софтвер за обработка на податоци од ревизорски извештаи.

СОРАБОТКА СО НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Соработката со Собранието на Република Македонија и другите државни органи се одвива во континуитет во повеќе насоки.

Државниот завод за ревизија до Собранието на Република Македонија го достави на разгледување Годишниот извештај за извршените ревизии и за работењето на Државниот завод за ревизија за 2011 година, што е и обврска утврдена со Законот за државната ревизија.

На пленарна седница, одржана на 3 септември 2012 година, Собранието на Република

Македонија го разгледа Годишниот извештај за извршените ревизии и за работењето на Државниот завод за ревизија за 2011 година и усвои заклучоци во насока на поддршка на извршувањето и унапредувањето на активностите на Државниот завод за ревизија во согласност со стандардите на Меѓународната организација на врховните ревизорски институции (INTOSAI).

Воедно, во текот на 2012 година, а согласно обврските утврдени со Законот за државната ревизија, Државниот завод за ревизија до Собранието на РМ ги достави сите конечни ревизорски извештаи.

Во рамки на проектот што беше имплементиран во соработка со Холанскиот суд за ревизија (ХСР), а кој беше насочен кон воспоставување на професионално оддржливи и ефективни релации меѓу ДЗР и Собранието на Република Македонија, беше изработен прирачник со практични совети за користење на ревизорските извештаи насловен како „Вовед во ревизорски извештаи“.

Овој прирачник, кој е наменет за пратениците на Собранието на Република Македонија, беше промовиран во ноември 2012 година, од страна на претставниците на Државниот завод за ревизија (ДЗР) и Холандскиот суд за ревизија (ХСР) кои учествуваа во негово подготвување. Прирачникот „Вовед во ревизорски извештаи“ содржи основни термини, дефиниции, информации за структурата на ревизорските извештаи, методологијата и процесот за изготвување и обезбедување квалитет на ревизорските извештаи, како и примери на добра меѓународна практика за соработка меѓу Врховните ревизорски институции од различни држави и нивните парламенти во однос на користење на ревизорските извештаи.

Соработката со Јавното обвинителство се одвива континуирано и во таа насока, а во рамки на реализацијата на Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2012 година, за два субјекти доставени се 3/три-/ ревизорски извештаи до Јавното обвинителство, поради основано сомнение за сторен прекршок/кривично дело. За едниот субјект кој бил предмет на ревизија, ревизорскиот извештај е доставен и до Државната комисија за спречување на корупцијата, Министерството за внатрешни работи и до Управата за финансиска полиција при Министерството за финансии.

Државниот завод за ревизија активно соработува со сите државни органи во насока на спречување и намалување на корупцијата, со оглед на тоа што е и потписник на Протоколот за соработка за превенција и репресија на корупцијата и судирот на интереси. Државниот завод за ревизија партиципира во подготовката и реализацијата на Државната програма за превенција и репресија на корупцијата и Државната програма за превенција и намалување на појавата на судир на интереси за периодот 2011 – 2015 година, а со свој претставник учествува и во работата на Меѓуресорското тело за спречување на корупцијата.

Државниот завод за ревизија учествува и во реализацијата на националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА) преку активностите предвидени во Поглавје 3.23. Правосудство и фундаментални права, Подрачје – Антикорупциска политика и Поглавје 3.32 Финансиска контрола, Подрачје – Надворешна ревизија.

РЕВИЗОРСКИ АКТИВНОСТИ

ГЛАВНИ АСПЕКТИ ОД УТВРДЕНИТЕ СОСТОЈБИ СО РЕВИЗИИТЕ ВО 2012 ГОДИНА КАЈ ОСНОВНИОТ БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, БУЏЕТСКИТЕ КОРИСНИЦИ И ЕДИНКИТЕ КОРИСНИЦИ НА БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Основен буџет

Врз основа на стратешките приоритети за наредната година кои ги утврдува Владата на Република Македонија, фискалната стратегија за период од три години во која се содржани насоките и целите на фискалната политика и утврдените износи за главните категории на проценетите приходи и одобрените средства за тој период и утврдените максимални износи на средства за наредните три фискални години по буџетски корисници на централната власт и за фондовите, донесен е Буџетот на Република Македонија за 2011 година. Со ревизијата на правилност на Основниот буџет, како годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на буџетските корисници за 2011 година, применливме постапки со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали процесот на планирањето на Основниот буџет на Република Македонија е усогласен со стратешките планови на буџетските корисници и буџетската политика, дали процесот на прибирање на даночните и капиталните приходи обезбедува целосност и навременост во наплатата на истите, како и дали контролните постапки обезбедуваат ефикасност во процесот на функционирањето на трезорот и неговата евиденција.

Во однос на дизајнирањето, имплементацијата и одржувањето на интерните контроли, кои се релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи и кои осигуруваат дека активностите, финансиските трансакции и информации се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики, констатиравме дека пишаните процедури за работа на секторите Буџет и фондови, Трезор, Макроекономска политика, Царинска политика, систем и постапки за процеси и активности и Секторот за информатика, изработени во текот на 2009 година, се применуваат во работата на секторите, но истите треба да се одобрат и усвојат. За таа цел е формирана работна група за изготвување на политики, процедури и активности поврзани со финансиското управување и контрола. Заради подобрување на финансиското управување и контрола во насока на вршење на работите на правилен, економичен, ефективен и ефикасен начин, усогласување на работењето со

законите, утврдената политика, плановите и постапките, јакнење на одговорноста за успешно остварување на задачите, правилно евидентирање на финансиските трансакции, навремено финансиско известување и следење на резултатите на работењето, користење на системите за информатичка и комуникациска технологија и нивната безбедност, потребно е раководниот орган на Министерството за финансии да преземе мерки за донесување на пишани процедури за работа. Во оваа насока заради сеопфатна ИТ безбедност, како и одобрени политики и процедури со кои се регулираат сигурносните мерки за заштита на информациониот систем, потребно е Министерството за финансии да донесе и ИТ стратегија за развој на информациониот систем.

Стратешките приоритети на Владата на Република Македонија и Фискалната стратегија, доставувањето на предлог буџет до Владата на Република Македонија и донесувањето на буџетот од страна на Собранието на Република Македонија, се реализирани во рамките на законски утврдените рокови. Во фазата на подготовка на буџетот за 2011 година утврдивме дека дел од доставените буџетски барања не ги содржат сите предвидени обрасци, дел од барањата отстапуваат и се поголеми од максимално утврдените износи од страна на Владата на Република Македонија.

Трезорот води евиденција на преземените обврски од страна на буџетските корисници и единките корисници, пристигнати, ненамирени, утужени обврски, врз основа на доставените прегледи од страна на буџетските корисници. За податоците од наведената евиденција извршено е дополнување на инструкциите содржани во Буџетскиот циркулар за 2013 година во делот на пријавувањето на преземените финансиски обврски по договори за повеќегодишни набавки.

Извршивме ревизија на воспоставениот систем на интерни контроли во процесот на планирање, евидентирање и наплата на даночните приходи, за чие управување односно утврдување и наплата е задолжена Управата за јавни приходи, при што констатиравме дека размената на податоците за наплатените даночни приходи помеѓу Министерство за финансии и Управата за јавни приходи се врши со доставување на дневни извештаи за извршените уплати, како и доставување на месечни извештаи од страна на Управата за јавни приходи, заради усогласување на податоците со трезорската евиденција, со што се намалува ризикот од можни грешки, пропусти во евидентирањето и реализирањето на даночните приходи во Буџетот на Република Македонија.

Даночните приходи во Основниот Буџетот на Република Македонија за 2011 година се планирани во висина од 54.917.000 илјади денари, што претставува 35% од вкупните приходи. Планирањето на даночните приходи е извршено врз основа на доставената Предлог проекција на даночни приходи изработена од страна на Управата за јавни приходи. Во текот на 2011 година, остварени се вкупно даночни приходи во износ од 55.624.410 илјади денари.

Во однос на приходите остварени од надоместоци за лиценци за игри на среќа и други надоместоци и давачки констатиравме потреба од воспоставување регистар за издадени плочки за апаратите за игри на среќа. Со новиот Законот за игрите на среќа и забавните игри предвидено е наведениот регистар да го води правно лице овластено од страна на министерот за финансии.

Најголем дел од капиталните приходи кои се остваруваат во Буџетот на Република Македонија се приходи чија реализација е во надлежност на Министерството за економија, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Министерство за транспорт и врски. Имајќи во предвид дека за 2011 година планирани се капитални приходи во износ од 6.705.000 илјади денари, а реализирани се во износ од 3.771.327 илјади денари, односно 56%, потребно е да се формира организационен облик кој ќе врши планирање на капиталните приходи, согласно процедура за начинот на планирање на овие приходи како и да се интензивира соработката помеѓу Министерството за финансии и ресорните министерства во насока на размена на податоци и информации на очекувани приходи, во фазата на подготовка на Буџетот на Република Македонија.

Во однос на приходите од концесии и други видови на јавно приватно партнерство во Министерството за економија воспоставена е евиденција за обврските на концесионерите по склучените договори за концесии за експлоатација на минерални сировини, почнувајќи од 01.01.2008 година, поради што не се располага со целосни податоци за вкупните обврски, наплатата и побарувањата за концесискиот надоместок за целото времетраење на договорите. Исто така во склучените договори не се предвидени начин и рокови за поднесување извештаи во врска со извршената експлоатација на минерални сировини од страна на концесионерите. Препораката на ревизијата е да продолжат активностите на склучување на анекси кон договорите за прецизирање на правата и обврските.

Во однос на приходите од закуп на земјоделско земјиште констатиравме потреба од усогласување на податоците за наплатени приходи од закупеното земјиште со кои располага Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со податоците добиени од Министерство за финансии. Процентот на наплата од околу 28% во однос на евидентираните побарувањасе должина фактот што Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во минати години не превземало мерки за навремено исполнување на обврските од склучените договори од страна на корисниците на земјоделското земјиште. Во насока на подобрување на целокупниот начин на работа во процесот на издавање на земјоделското земјиште во државна сопственост под закуп, во 2010 година МЗШВ во соработка со Организацијата за храна и земјоделство на Обединетите нации (ФАО) отпочнало со имплементација на Проектот "Поддршка во управувањето со државно земјоделско земјиште". Со целосна имплементација на проектот ќе се воспостави софтверско решение кое во целост ќе го следи процесот на изнајмување на државно земјоделско земјиште под закуп, како и ќе обезбеди поврзување помеѓу надлежните институции, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Агенцијата за катастар на недвижности на Република Македонија и Министерството за финансии.

Со дотациите до општините од Буџетот на Република Македонија и од буџетите на фондовите, се обезбедуваат дополнителни приходи во буџетите на општините за финансирање на нивните надлежности определени со закон. Со ревизијата на начинот на распределба на остварените приходи од данок на додадена вредност, констатиравме дека поради поголемата реализација на овие приходи од планираната во 2011 година, Министерството за финансии треба да предложи до Владата на Република Македонија изменување и дополнување на буџетот во делот на дотации од данок на додадена вредност до општините.

Овластениот државен ревизор во Конечните извешти за извршената ревизија на правилност на Основниот Буџет на Република Македонија во минатите години, извести дека функционирањето на трезорската сметка се врши со софтверско решение од 2002 година, преку одделни бази на податоци за приходите и расходите, прометот на паричните средства, побарувањата и обврските, без интегриран заклучен лист за наведените позиции, врз основа на кои е воспоставена сметководствена евиденција. Воспоставениот начин на функционирање е идентичен и во текот на 2011 година. Имајќи ја во предвид важноста на функционирањето на трезорот за Република Македонија, министерот за финансии во декември 2011 година донесе решение за формирање на работна група за изготвување на Е-трезор - изградба на трезорски систем, електронско внесување на платните налози и испраќање на електронски изводи до буџетските корисници. Работната група треба да подготви Акционен план за набавка на соодветно софтверско и хардверско решение за Трезорот.

Системски слабости

Согласно Законот за минерални сировини, 78% од наплатените приходи по основ на концесии се приходи на буџетот на општината на чие подрачје се врши концесиската дејност, а 22% се приход на Буџетот на Република Македонија. Законите кои ја регулираат наведената област не предвидуваат учество на општините во постапките на доделување на концесиите, следење на договорите и наплата на приходите, поради што општините се соочуваат со недостиг од информации за очекуваните приходи по основ на концесиите, што има влијание врз процесот на планирањето на општинскиот буџет, како и потврдување на целосната на приходите кои се уплатени на нивната сметка. Потребно е да се воспостави навремена и целосна комуникација за размена на информации помеѓу институциите кои учествуваат во процесот на издавање, евидентирање и наплата на приходи по овој основ.

Согласно Законот за управата за јавни приходи, Управата ги извршува управните и други стручни работи кои се однесуваат особено на утврдување на даноци, нивна наплата, собирање и обработка на податоците за утврдените и наплатените даноци и предлагање на измени во даночната политика, прописи за даноците и на други прописи заради унапредување на даночниот систем и зголемување на ефикасноста и ефективноста во наплатата на даноците. Побарувањата по основ на даночен долг, кои претставуваат идни приливи на буџетот на Републиката, не се искажани во финансиските извештаи на Управата, од причина што истите се уплатуваат на сметката на Централниот буџет на Република Македонија. Истакнуваме дека побарувањата по основ на даночен долг претставуваат база на информации потребна за креирање на макроекономската политика и изготвување на буџетот.

Дирекцијата за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати остварува приходи по основ на наплата на надоместоци што производителот и увозниците на нафта и нафтени деривати го плаќаат при нивно пуштање во промет и увоз. За овие приходи воспоставена е евиденција на обврзниците за плаќање на надоместок како правни лица кои вршат промет и

увоз на нафта и нафтени деривати, но не и како состојба на платени/ненаплатени надоместоци за секој обврзник поединечно и во целост. Заради воспоставување на комплетна, точна и целосна евиденција на приходите, препорачуваме органите за управување и раководење на Дирекцијата да воспостават соработка со Царинската управа, Министерството за финансии и обврзниците за плаќање на надоместокот.

Системот на интерни контроли во Владата на РМ – Генерален секретаријат, кој опфаќа организациски мерки, методи и постапки за унапредување на ефикасноста на работењето, придржување кон законската регулатива и пишаните процедури, треба да содржи контроли кои функционираат и се конципирани да обезбедат постигнување на целите на Владата на РМ – Генерален секретаријат. Со ревизијата ги утврдивме контролните аспекти и ризиците и дадовме препораки за поефикасно функционирање на системот на интерни контроли.

Донесената законска и подзаконска регулатива обезбедува основа за функционирање на интерните контроли на Владата на РМ-Генерален секретаријат, но со зајакнувањето на капацитетите на поделните сектори, ќе се придонесе за поефикасно функционирање на интерните контроли, а со тоа и подобро функционирање на Владата на РМ-Генерален секретаријат. Заокружување на воспоставувањето на системот на Јавна внатрешна финансиска контрола ќе овозможи подобрување на финансиското известување и контрола, ќе воспостави целосно раздвојување на должностите на вработените, откривање на слабостите во функционирањето, со цел нивно надминување, а со тоа и поефикасно функционирање на системот на интерни контроли. Во таа насока донесено е Решение од Генералниот секретар за формирање на работна група за изработка на процедури/ упатства/ прирачници во областа на јавната внатрешна финансиска контрола, со цел да се обезбеди функционирање, следење и развој на стабилно финансиско управување и контрола.

Со ревизија на **Министерството за надворешни работи** констатиравме состојби за кои дадовме препораки за нивно надминување и тоа во следните области:

- за воспоставување на ефикасен систем на интерни контроли во процесот на пресметување, евидентирање, надзор над наплатата на конзуларните такси во дипломатско - конзуларните претставништва на Република Македонија во странство, потребно е да се донесат и имплементираат процедури за работа, заради целосна, навремена и законска наплата на конзуларните такси,
- доследно постапување при извршување на активностите на пописот на средствата и изворите на средствата согласно законската регулатива,
- во однос на раздолжувањето на дадените аванси и депозити на вработените, кои потекнуваат од минати години, да продолжат отпочнатите активности за нивна наплата и контрола,
- за воспоставување на целосни, навремени и ажурни информации за сите трансакции кои се однесуваат на дипломатско - конзуларните претставништва на Република Македонија во странство и нивно навремено и редовно пријавување во Трезорската канцеларија, потребно е да се воспостави целосна евиденција на превземените обврски,
- за вршењето на конзуларни услуги во дипломатско - конзуларните претставништва на Република Македонија во странство, утврдени се тарифи за висината на конзуларните такси, кои се наплаќаат од таксените обврзници. Министерството има изготвено ценовник

на конзуларни услуги, во кој за секоја конзуларна услуга се предвидува пакет на тарифи. За вршењето на определени конзуларни услуги се вршат услуги кои не се предвидени за наплата, со што се остварува пониска наплата на административни такси од таксениот обврзник, поради што треба да се преземат активности за целосно допрецизирање на пакет тарифите во ценовникот на конзуларните услуги.

Продажбата на игри на среќа се врши од страна на деловни соработници на **Државна лотарија на Македонија**, врз основа на склучени договори за деловна соработка. За процесот на продажба и остварување на приходи од игри на среќа потребно е да се донесат пишани процедури за контрола и потврдување на податоците од продажбата, со што ќе се воспостави ефикасен систем на контрола на продажбата и приливот на средства од игрите на среќа.

Во текот на 2009 година извршена е набавка на on-line систем за приредување општи игри на среќа, која вклучува набавка на хардвер и комуникациска опрема, on-line софтвер за приредување на општи игри на среќа, софтвер за телевизиска презентација на извлекување на добиени награди и терминали за продажба. Погolem дел од терминалите се наоѓаат во магацинот на Државна лотарија и не се дадени на користење, од причина што не се обезбедени потребен број на деловни соработници кои ќе вршат продажба на игрите на среќа. Поради ова ревизијата препорачува да се обрне внимание на планирањето и набавката на наведените терминали, како и трошоците кои произлегуваат од нивната нефункционалност, како техничка опрема набавена пред повеќе години, за која постои можност од застарување.

Други аспекти кај буџетските корисници

Согласно Законот за користење и располагање со стварите на државните органи, Владата на Република Македонија доделува на користење деловен простор на органите на државната власт, во кој се извршуваат работи и задачи, зависно од карактерот и специфичноста на органот, од опремата потребна за вршење на дејноста на органот како и од бројот на вработените. Кај дел од државните органи ревизијата утврди дека нема воспоставено евиденција за доделениот простор, од причина што не се преземени активности за процена на вредноста на просторот и не е обезбеден имотен лист од Агенцијата за катастар на недвижности. Ревизијата препорачува одговорните лица на државните органи да превземат активности за утврдување на правото на сопственост, користење како и утврдување на вредноста на просторот и истиот да го евидентираат во деловните книги, со што ќе се овозможи реално проценување на имотот кој го користат или е во сопственост на државните органи.

Државните органи се должни да достават до Министерството за финансии податоци за вкупната сметководствена вредност за движните ствари, што ги користат со состојба на 31 декември во тековната година, врз основа на што Министерството за финансии ќе воспостави евиденција на движните ствари на ниво на држава. Потребно е Министерството за финансии во соработка со останатите државни органи да ги интензивираат активностите заради воспоставување на точна и ажурна евиденција за движните ствари дадени на користење на државните органи во сопственост на државата.

СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ТРУД

Активни програми и мерки за вработување

Политиките и стратегијата за вработување на Владата на Република Македонија и планираните активности за вработување и ублажување на невработеноста се утврдени во повеќе документи. Со владините документи утврдени се макроекономски политики за вработување како и политики и мерки за создавање ефикасен систем на социјална заштита и продуктивно ангажирање на социјално загрозените категории. Заради успешно спроведување на мерките за вработување, секоја година се изготвува Оперативен план во кој се дефинираат видот на програмите и активните мерки за вработување, целните групи, потребните средства и извори на средства, како и конкретни активности на субјектите надлежни за имплементација на истите.

Агенцијата за вработување со своите активности придонесува во намалувањето на невработеноста, односно презема мерки и активности кои ќе придонесат да се зголемат вештините на лицата кои активно бараат работа и да се зголеми нивната конкурентност на пазарот на трудот со што ќе се зголемат нивните можности за побрзо вработување.

Со владините документи врз основа на кои е донесен Оперативниот план предвидено е подобрување на условите и можностите за вработување и намалување на невработеноста, подобрување на стандардот на живеење и изедначување на степенот на вклученост на сите слоеви од општеството. Со спроведените активни политики и мерки опфатени се 7.265 лица или 2,6% од вкупниот број на невработени евидентирани лица кој изнесува 281.144 лица за 2011 година. Од опфатените лица обврска за вработување има за 2.785 лице а останатите се вклучени во обуки.

Врз основа на анализата констатирано е дека од планираните средства реализирани се 87% од планираното.

Во рамки на Оперативниот план предвидена е „Програма за субвенционирање на вработување на „инвалидни лица“ чија цел е социјализација на оваа категорија невработени лица и нивно интегрирање на пазарот на трудот преку доделување неповратни средства за: вработување на инвалидно лице на неопределено време, адаптација на работно место, набавка на опрема и работно оспособување на инвалидни лица заради вработување.

Согласно Законот за вработување на инвалидни лица сите вработени во заштитното друштво, инвалиди на трудот како и оние кои не се инвалидни лица, се ослободуваат од плаќањето на персонален данок од доход и за нив се обезбедуваат средства за придонес за пензиско и инвалидско осигурување од Буџетот на Република Македонија.

Со извршената посета на заштитните друштва корисници на средства од Посебниот фонд во повеќе општини констатирано е дека Министерството за труд и социјална политика доцни со рефундација на исплатените придонеси за последните шест месеци. Имајќи предвид дека

придонесите зафаќаат значајни средства во работењето на друштвата, особено во помалите, доцнењето на рефундацијата има влијание врз опстанокот и функционирањето на друштвата. Ваквата состојба може да влијае дестимулативно на заштитните друштва, дотолку повеќе што согласно податоците добиени од Заедницата на заштитни друштва на Македонија во 2012 година постои тренд на намалување на бројот на истите.

ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Ревизијата на остварувањето на правото на инвалидска пензија беше поттикната од надворешни информации за ризиците во делот на остварувањето и исплатата на овој вид на пензија.

Заради тоа, ревизијата беше насочена во примената на законската регулатива, функционирање на Одделението за оцена на работна способност, дали истото располага со комплетна и веродостојна медицинска документација и дали е извршен непосреден преглед како доказ за донесениот наод, оцена и мислење.

Исто така, со ревизијата беа опфатени одделни подрачни единици кои се надлежни за остварување на правото од пензија и кои располагаат со комплетна и веродостојна документација како доказ за оствареното право.

Постапката за остварување на правото на инвалидска пензија согласно законската регулатива опфати повеќе чекори спроведени во подрачните единици на Фондот, од поднесување на барање од страна на барателот, архивското работење, улогата на матичната евиденција, до решавање на правата врз основа на давање на наод, оцена и мислење и изготвување на решение. Констатирано е дека за остварување на правото на инвалидска пензија треба да се изготви посебна процедура за работа и контроли во делот на архивско работење, оцена на работна способност, матична евиденција, решавање на правата со исплата на пензии и електронското следење на предметите.

Врз основа на извршениот увид на тестирање на избраните примероци констатирано е дека треба да се подобрат состојбите во делот на архивирање и чување на медицинската и друга документација, а Одделението за оцена на работна способност да се екипира со медицински кадар, за да се намали ризикот од можноста, остварувањето на правото на инвалидска пензија да се

врши со задоцнување и без да бидат исполнети условите пропишани со законската регулатива и интерните акти.

Исто така, констатирано е дека треба да се воспостави електронска поврзаност на архивата во Одделението за оцена на работната способност со Комисијата за ревизија при Министерството за труд и социјална политика. Целосната примена на електронскиот предмет кој е придобивка на пензискиот проект зависи од подготвеноста на софтверот за донесување на наод и мислење по електронски пат од Комисијата за ревизија. Воспоставениот начин на комуникација не овозможува да се утврди дали сите наоди со кои е утврдено постоење на инвалидност, заедно со целокупната медицинска и друга документација, во предвидениот рок се доставени до Комисијата за ревизија.

Со префрлање на податоците за стаж на осигурување, плати и надоместоци од стариот во новиот софтвер утврдени се 1.254.290 невалидни М пријави кои се внесени пред 2011 година. Дел од податоците се невалидни поради различни регистарски броеви на обврзниците во периодите на осигурување, различни податоци за бројот на часовите, неусогласеност на периодот на стаж на осигурување со пријавите и одјавите од осигурување. Во таквите случаи постапката за донесување на решенија може да биде пролонгирана.

Потребно е да се истакне **системската слабост** според која корисниците на времена инвалидска пензија, по задолжителен контролен преглед го губат правото на инвалидска пензија согласно член 139 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, а претходно за остварување на ова право им е прекинат работниот однос. Правото на повторно вработување може да го остварат по Законот за работни односи, но имајќи ја предвид старосната структура на овие лица се доведува во прашање можноста за засновање на нов работен однос.

ЗДРАВСТВЕН СИСТЕМ

Фонд за здравствено осигурување на Македонија

Здравствениот систем во Република Македонија функционира во услови на ограничени средства потребни за обезбедување на одреден обем на здравствени услуги, во услови на воспоставени договорни односи помеѓу Фондот за здравствено осигурување на Македонија како купувач на здравствени услуги и јавните здравствени установи како извршители на здравствените услуги. Со ова се доведува во прашање одржливоста на одредени јавни здравствени установи кои остваруваат здравствени услуги во помал износ од договорениот/наплатениот износ, наспроти другите јавни установи кои не можат да ги наплатат извршените здравствени услуги заради лимитираниот договорен износ.

Еден од значајните сегменти во здравствениот систем претставува утврдување на вистинскиот износ на надоместокот на здравствените услуги. Врз основа на извршената ревизија констатирано е дека утврдувањето на надоместокот за обезбедени здравствени услуги не е целосно во согласност со законските прописи и интерни акти што придонело до нецелосно надоместување на сите трошоци при извршување на здравствените услуги од страна на здравствените установи. Исто така, Министерството за здравство нецелосно ги има надоместено извршените здравствени услуги согласно Програмите за здравствена заштита за превенција и куративна здравствена заштита.

Фондот при формирање на референтните цени треба да ја користи постојната законска рамка и методолошкиот пристап, односно треба да ги применува сите калкулативни елементи утврдени со Методологијата за утврдување на референтни цени на здравствени услуги во специјалистичко консултативна и болничка здравствена заштита и да издојува средства за инвестиции согласно програма за инвестициони вложувања во здравството, која треба да се донесе врз основа на утврдени здравствени приоритети. На овој начин ќе се надоместуваат сите трошоци кои учествуваат при остварување на здравствените услуги од една страна и ќе се обезбедат средства за инвестиции од друга страна, со што ќе се подобрат условите при укажување на здравствените услуги на осигурените лица во јавните здравствени установи.

За 2011 година, Фондот врз основа на објавениот јавен повик склучил договори за извршување и плаќање здравствени услуги со вкупно 111 јавни здравствени установи. Според информацијата на Фондот, определени јавни здравствени установи не можат да се вклучат во новиот концепт на купување на услугите, врз основа на кој Владата на Република Македонија донела одлука, Фондот да обезбеди средства за функционирање на истите (неодржливи здравствени установи).

Системот на надоместување на услугите на јавните здравствени установи во висина на склучените договори, а не во висина на фактурираните/извршените здравствени услуги, ги доведува во нерамноправна состојба оние здравствени установи кои или целосно ги извршуваат здравствени услуги или во поголем износ од износот на склучените договори, во однос на оние кои немаат доволно извршено здравствени услуги за да ги оправдаат склучените договори.

Владата на Република Македонија согласно Законот за здравствена заштита донесува и објавува Програми за здравствена заштита со кои се утврдуваат мерки, задачи и активности, содржина, обем и рокови за нивно извршување како и финансиски средства за остварување на ниво на програма и тоа за осигурени и неосигурени лица. Програмите треба да се реализираат во обем на обезбедени средства од Буџетот на Република Македонија за тековната година кои Министерството за здравство ги предвидува за активности/извршување на здравствени услуги по програми од страна на јавните здравствени установи. Но, преземените активности/извршување на здравствени услуги по програми од страна на јавните здравствени установи ги надминуваат одобрените средства по Програма, што има за последица неможност за целосна наплата на побарувањата кои јавните здравствени установи ги имаат од Министерството за здравство.

Заради надминување на констатираните состојби во здравството, а со цел да се подобрат здравствените услуги потребно е да се вложуваат повеќе средства во здравствените установи, преку вистинско купување на здравствените услуги, а Владата на Република Македонија, како основач на јавните здравствени установи преку Министерството за здравство, да обезбедува средства за предвидените активности во здравството, по основ на Програмите за здравствена заштита, за надоместување на средствата на неодржливите здравствени установи и за инвестициони активности.

Јавни здравствени установи

Задолжителното здравствено осигурување на осигурените лица им обезбедува право на основни здравствени услуги како што се: примарна здравствена заштита, специјалистичко-консултативна здравствена заштита, болничка здравствена заштита и обдукција на умрени по барање на здравствени установи.

Фондот за здравствено осигурување на Македонија како купувач на здравствени услуги склучува договори со јавните здравствени установи со кои се регулирани прашањата за начинот на фактурирање на извршените услуги и начинот на нивно плаќање. Констатирано е дека ревидираните јавни здравствени установи имаат извршено здравствени услуги во поголем износ од договорениот. Голем дел од побарувањата кои не се покриени од страна на Фондот за здравствено осигурување на Македонија и не се евидентирани како обврска кон установите, Фондот ги зема во предвид при формирање на буџетскиот плафон за наредната година. Оваа состојба како и нецелосното финансирање на Програмите за здравствена заштита, има влијание на функционирањето на јавните здравствени установи.

Министерството за здравство врши распределба на средствата на јавните здравствени установи по Програми и надзор на спроведување на истите врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмите. Средствата по програми, се одобруваат во вкупен износ на ниво на сите јавни здравствени установи.

Поради ова потребно е да се утврдат критериуми и процедури за распределба на средствата на поединечните јавни здравствени установи како и сообразување на преземените активности со одобрените средства по програми, со што ќе се постигне транспарентност во распределбата на средствата.

Министерството за здравство треба да посвети внимание и на недоволната раководна и кадровска екипираност во некои јавни здравствени установи, во кои процесот на извршување на здравствени услуги го извршуваат покрај редовно вработените и голем број на лица ангажирани како волонтери или со договор за дело.

ОДБРАНА НА НЕЗАВИСНОСТА И ТЕРИТОРИЈАЛНИОТ ИНТЕГРИТЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Работите кои се однесуваат на системот на одбраната на независноста и територијалниот интегритет на Република Македонија, планирањето, организацијата, опремувањето, развојот и подготвувањето на Армијата на Република Македонија и спроведувањето на утврдените планови, се во надлежност на Министерството за одбрана. Остварувајќи ја својата мисија Армијата на Република Македонија освен во Република Македонија задачите за одбрана и чување на мирот и безбедноста и противтерористички дејства ги остварува и надвор од државата, во содејство или во состав на колективните системи за безбедност и одбрана (НАТО, ЕУ и ПЗМ¹).

Неоспорувајќи ги активностите и придонесите кои ги остварува Министерството за одбрана и Армијата на Република Македонија на домашен и меѓународен план со извршената ревизија во 2012 година на финансиските извештаи за 2011 година констатиравме состојби за кои во наредниот период надлежните органи на Министерството за одбрана и Армијата на Република Македонија потребно е да превземат активности за: обезбедување на соодветни и доволни извори на финансирање; потврдување на состојбата на средствата евидентирани во деловните книги; наплата на побарувањата по основ на закупнини, камати и комунални услуги и следењето на реализацијата на доделените договори за јавни набавки. Исто така ревизијата утврди одредени системски слабости во Законот за служба на Армијата на Република Македонија за кои очекуваме надлежните органи да превземат активности за нивно надминување.

АРМИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1 Партнерство за мир.

ПРАВНА ЗАШТИТА НА ИМОТНИТЕ ПРАВА И ИНТЕРЕСИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Државното правобранителство на Република Македонија е државен орган кој превзема мерки и правни средства заради правна заштита на имотните права и интереси на Република Македонија. Извршивме ревизија на финансиските извештаи на Државното правобранителство за 2011 година каде констатиравме состојби кои се однесуваат на начинот на евидентирање на досудените трошоци за застапување, начинот на нивната наплата, доделување на предметите на присилно извршување кај соодветните извршители, надоместување на трошоците на извршителите и нивниот поврат, превземање на предметите од извршителите и нивно предавање во надлежност на Управата за јавни приходи. Со извршената проверка на превземените мерки по дадените препораки, констатиравме дека во континуитет се превземаат мерки за надминување на утврдената состојба.

Со извршената ревизија на остварување на правата и обврските на работниците и работодавачите од работен однос во јавниот сектор на Република Македонија утврдивме **системска слабост** која предизвикува потреба да се изврши усогласување на Општиот колективен договор за јавниот сектор на Република Македонија, со што ќе се овозможи:

усогласување на гранските колективни договори и колективните договори на ниво на работодавач, вклучувајќи го и Колективниот договор за државните, правосудните и органите на локалната самоуправа на Република Македонија со Законот за работни односи и Законот за минимална плата;

примена на определениот износ на најниска плата за 2012 година од 8.050,00 денари во нето износ (согласно член 9 од Законот за минимална плата);

усогласување на одредбите на член 21 од Општиот колективен договор за јавниот сектор во Република Македонија, утврдување на висината на трошоците поврзани со работа и нивно усогласување на годишно ниво со анекс на колективниот договор.

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ОДРЖЛИВОСТ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Одржливоста на животната средина претставува една од осумте Милениумски развојни цели која има за цел интегрирање на начелата на одржливиот развој во националните политики и програми како и замена на дефицитот на ресурси од животната средина. Со Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2012 година опфативме два субјекти (Акционерско друштво за производство на електрична енергија Електрани на Македонија во државна сопственост-Скопје и Јавното претпријатие за извршување на водостопански дејности ХС „Злетовица“ Пробиштип) кои со своите редовни активности се насочени кон остварување на дел од барањата на оваа милениумска цел а пред се во делот на испуштањето на јаглерод диоксид и начинот на искористување на водните ресурси и обезбедување на вода за пиење за населението.

Со извршената ревизија на регуларноста на начинот и постапките за доделување на договорите за јавни набавки кои имаат реализација во известувачкиот период за 2011 година во Акционерското друштво за производство на електрична енергија Електрани на Македонија во државна сопственост - Скопје, констатиравме состојби кои се однесуваат на планирањето на јавните набавки, начинот на доделувањето на јавните набавки и следењето на реализацијата на доделените договори за јавни набавки. Ревизијата истакнува дека субјектот предмет на ревизија во текот на ревизијата делумно или целосно презел мерки и истите се надминати, додека за останатите состојби потребни се натамошни активности за нивно надминување.

За подобрување на начинот на искористување на водните ресурси и обезбедување на вода за пиење за населението од општините Штип, Пробиштип, Карбинци, Свети Николе и Лозово, формирано е Јавното претпријатие за извршување на водостопански дејности ХС „Злетовица“ Пробиштип. Основен предизвик на претпријатието претставуваше изградбата на регионалниот Хидросистем „Злетовица“. Хидросистемот „Злетовица“ се наоѓа во североисточниот дел на Република Македонија, има повеќенаменско значење и може да ги задоволи следните основни намени:

- водоснабдување на населението и индустријата во општините Пробиштип, Штип, Карбинци, Свети Николе и Лозово,
- наводнување на 4.050 хектари земјоделска површина,
- производство на електрична енергија,
- обезбедување на биолошки минимум на реката Злетовица,
- намалување на опасноста од поплави и
- задржување на наносот во акумулираниот простор.

Со извршената ревизија во 2012 година на финансиските извештаи за 2011 година и на работењето на јавното претпријатие констатиравме состојби кои бараа превземање на одредени активности од страна на менаџментот на претпријатието за надминување на утврдените состојби. Со извршената ревизија на превземените активности по дадените препораки од овластениот државен ревизор, ревизијата констатира дека се надминати состојбите во делот на подобрување на квалитетот на водата која се испорачува до пречистителните станици на општинските јавни претпријатија, запишување на незапишаната основна главнина во надлежниот регистар, обезбедување на употребна дозвола за зафаќање на вода од реката Злетовица, но во исто време потребно е да се продолжи со превземените активности за надминување на утврдените состојби во делот на навремено подмирување на обврските по основ на даноци по сите основи, разрешување на меѓусебните права и обврски со дел од изведувачите на работите на браната „Кнежево“ и поврзаните објекти.

Јавни и национални установи од областа на културата

Во 2012 година извршивме ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност со законите и прописите од областа на културата со цел да дадеме оценка за извршувањето на овие дејности и да укажеме на потребата од надминување и подобрување на утврдените состојби.

Долунаведените забелешки произлегуваат од извршена финансиска ревизија кај НУБ „Св. Климент Охридски“, ЈУ Музеј на современа уметност- Скопје и ЈУ Театар за деца и младинци - Скопје.

Според анализите на резултатите од ревизиите констатиравме дека е потребно:

- Дасевоспоставидобраорганизацискаструктураиинтерниконтролиидаседонесатпроцедури за работа со дефинирани и разграничени надлежности и одговорности на вработените, во поглед на потврдување на комплетноста и веродостојноста на документацијата врз основа на која се евидентираат настаните, плаќаат обврските и наплатуваат побарувањата. За да се постигнат овие цели потребно е да се обезбедат и човечки ресурси.
- ЈУ Музеј на современа уметност треба да изврши осигурување на музејските предмети за што е потребно да се обезбедат финансиски средства од Министерството за култура. Доколку не се обезбедат средства за оваа намена, постои ризик во случај на непредвидени настани да не се надомести направената штета.
- Приходите од закупници, врз основа на склучени договори за закуп, да се уплаќаат во Буџетот на Република Македонија, наместо на сметките за сопствени приходи на установите, согласно

Законот за користење и располагање со стварите на државните органи.

- НУБ „Св. Климент Охридски“ да добие согласност на Ценовникот врз основа на кој остварува приходи, од страна на Управниот одбор.
- Во договорите за издавање на простор под закуп, да се дефинираат обврските за плаќање на комунални услуги, во зависност од просторот кој го користат закупците.
- Исплата на средства за набавка на стоки и услуги да се врши врз основа на комплетна и веродостојна документација.

- Ангажирањето на лица по договор на дело или привремени вработувања да се врши со објавување на оглас или со обезбедена согласност од Министерството за култура и Министерството за финансии, за да се избегне субјективен пристап во одлучувањето за избор и ограничување на правата од работен однос.
- Со пописот на средствата на крајот на годината, да се врши усогласување на фактичката со сметководствената состојба како и попис на побарувањата и обврските.
- Да се врши навремено евидентирање на неподмирните обврски спрема добавувачите и вработените по основ на плати, а за побарувањата по основ на платени комунални услуги за други субјекти, да се превземат активности за наплата на истите.

ОБРАЗОВАНИЕ

Единки корисници од областа на образованието

Од областа на образованието извршени се 3 финансиски ревизии, и тоа во: УКИМ Технолошко металуршки факултет-Скопје, УКИМ Факултет за музичка уметност-Скопје и ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ Скопје, при што се утврдени следните состојби:

- Согласно Законот за високо образование и Статутот на Универзитетот, Факултетите како единици во состав на УКИМ, располагаат со свои сметки и во правниот промет настапуваат самостојно во свое име и за своја сметка, иако немаат статус на правни субјекти. Ваквото законско решение има свое влијание во планирањето, донесувањето и особено во реализацијата на годишниот финансиски план кај Министерството за образование и наука (МОН) и универзитетите. По одобрениот буџет од МОН, УКИМ донесува збирен годишен финансиски план по квартали кој не содржи преглед на одобрени средства за единиците во негов состав - факултетите. Поради тоа сметаме дека е потребно по донесување на Буџетот на УКИМ, финансиската служба на Универзитетот заедно со службите на факултетите да ги утврдат нивните буџети по квартали за пореално да можат да ги планираат и реализираат своите активности во текот на годината.
- Кај факултетите, утврдивме различности во начинот и висината на надоместоците што ги плаќаат студентите. Во услови кога не е формиран Советот за финансирање и развој на високото образование, факултетите вршат измени и дополнувања на одредени ставки од усогласениот Ценовник донесен 2004 година со наплатување на нови услуги или во повисок износ од утврдениот.
- Во сметководствената евиденција на факултетите не се врши целосно евидентирање на побарувањата и обврските што значително влијае на реалното искажување на Билансните позиции.

- На крајот на годината не е извршен целосен и квалитетен попис, што не дава доволно уверување за реалноста и објективноста на прикажаната состојба на средствата и не обезбедува одговорност за заштита од неовластено отуѓување или расходување.

Државно стипендирање

Во 2012 година извршивме ревизија во Министерство за образование и наука на тема „Расходи за државни стипендии“ при што го констатиравме следното:

- МОН врши исплата на средства за изработка на магистерски и докторски трудови врз основа на непосредно прибирање на барања од кандидатите, наместо во постапка со објавување на конкурс како што е предвидено со Законот за научно истражувачка дејност. Ваквиот начин на распределба на средства не обезбедува целосно и континуирано решавање на доставените барања, поради не утврдени критериуми според кои ќе бидат рангирани во рамките на одобрените средства за оваа намена.
- Доделени се стипендии по постапка на жалба, на студенти кои не ги исполниле условите за типот на стипендија за кој конкурирале, без да се има предвид најниската граница на освоени бодови по групи на стипендии. На овој начин се ставени во нерамноправна положба студентите кои не добиле стипендија, а се повисоко рангирани во однос на оние на кои им се прифатени жалбите.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Министерството за правда е орган на државната управа, кој заедно со другите министерства е задолжен за вршење на функциите на државната управа согласно чл. 11 од Законот за организација и работа на органите на државната управа.

Согласно извршената ревизија и констатираните состојби, укажавме дека во Министерство за правда сè уште не е извршен делбен биланс на министерството со органите во состав, Управа за извршување на санкциите, Управа за водење на матични книги, Државна изборна комисија и Државен управен инспекторат. И покрај тоа што со изменувањето и дополнувањето на законската регулатива, наведените органи имаат статус на правни лица со пренесени надлежности и превземени вработени, се уште користат инвентар што е во сметководствената евиденција на Министерството за правда. Согласно Законот за користење и располагање со стварите на државните органи од страна на Министерството за правда изготвени се предлог одлуки за престанок и давање на трајно користење на движни ствари, кои треба да се усвојат.

Во функција на подобрување на општото контролно опкружување и ефикасноста во работењето и јакнење на човечките ресурси, министерството треба да обезбеди усогласеност

на работните места и работните задачи, разграничување на должностите и одговорностите, а потребните човечки ресурси да се обезбедуваат со целосна примена на одредбите од Законот за државни службеници.

Со цел да се намали трошењето на буџетски средства за исплата на лица кои бараат надомест на штета од Република Македонија, поради неосновано лишување од слобода, потребно е да се преземат мерки и активности за поефикасно функционирање на судските органи во согласност со домашната законска регулатива и праксата во Европскиот суд за човекови права.

Казнено поправна установа – Казнено поправен дом – Идризово со отворено одделение Велес

КПУ - КПД Идризово има својство на правно лице, а неговото финансирање како единка корисник се обезбедува преку буџетскиот корисник - Управата за извршување на санкциите која е орган во состав на Министерството за правда. Според степенот на обезбедување, степенот на ограничување на слободата и видовите на третман што се применува спрема осудените лица, КПУ - КПД Идризово е установа од затворен вид во која има висок степен на физичко и материјално обезбедување.

Согласно извршената ревизија и констатираните состојби, укажавме дека во КПУ – КПД Идризово треба да се преземат активности за донесување на пишани процедури и воспоставување на ефикасен систем на интерни контроли во процесот на залихи и процесот на јавни набавки. Потребно е да се изврши трансформација на стопанските единици согласно законските прописи и затворање на сметката во деловната банка, со цел целокупното работење на установата да се одвива во рамките на трезорскиот систем. Исто така треба да се изврши сметководствено евидентирање на земјиштето и да се обезбедат имотни листови за градежните објекти, а на крајот на годината да се изврши целосен и квалитетен попис. Исплатата на средства за набавка на стоки и услуги да се врши врз основа на комплетна и веродостојна документација. Ревизијата укажува дека бесплатно добиените стоки треба да се користат во согласност со намените и целите за кои се добиени.

УПРАВА ЗА ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ РАБОТИ

Управата за хидрометеоролошки работи е орган на државната управа во состав на Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, надлежен за вршење на работите од областа на хидрометеоролошката дејност и има својство на правно лице. Во својот делокруг на работење врши хидролошки и метеоролошки работи кои опфаќаат активности поврзани со развојот и функционирањето на хидролошкото бдеење, истражувањата на атмосферата, почвата и водните ресурси, противградобијалната одбрана и работите на примената на хидрологијата и метеорологијата. Управата ги извршува меѓународните обврски на РМ во областа на метеорологијата и хидрологијата, следење на квалитетот на водите и квалитетот на воздухот и го координира нивното извршување.

Врз основа на утврдените состојби ревизијата укажа на потребата од преземање на активности со кои ќе се обезбеди доследна примена на изготвените процедури во процесот на плаќање и правилно функционирање на системот на електронската евиденција на работното време. Исто така потребно е да се применат упатствата за начинот на организација и работа со противградобијни ракети како и совесно раководење и чување на стварите што се во државна сопственост.

Во актот за систематизација треба да се дефинираат посебните услови за определени систематизирани работни места, а ангажирањето на лица по договор за дело и волонтерство да се врши согласно законските одредби.

Констатирани се состојби во сметководствената евиденција и се укажа на потреба од воведување на материјална и сметководствена евиденција на залихите на резервните делови, навремено раздолжување со потрошените материјали, целосно и правилно спроведување на пописот и сметководствено евидентирање на земјиштето.

Средствата од закупнината на недвижни ствари и надоместоците од услуги од метеорологија, хидролошки мерења, услуги за следење на состојбите на загадената животна средина треба да се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија.

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

Агенцијата за храна и ветеринарство (АХВ) е самостоен орган на државната управа со својство на правно лице која започна со работа на 01 јануари 2011 година како правен наследник на Управата за ветеринарство и Дирекцијата за храна. АХВ главно е надлежна за извршување на работите од областа на безбедноста на храна и храна на животните, спроведување, контрола, надзор и следење на ветеринарните активности во областа на здравствената заштита на животните и други работи од значење за ветеринарното здравство, безбедноста на храната и храната на животните.

Во рамки на утврдените состојби, како позначајни ги констатиравме: невоспоставениот систем на интерни контроли при процесот на плаќање и пресметка и исплата на плати и прекувремена работа на вработените.

Агенцијата сеуште се нема стекнато со правото на користење на движниот имот од Управата за ветеринарство, нема извршено попис на средствата и изворите на средства за 2011 година и нема воспоставено материјална и сметководствена евиденција на залихите на материјалите. Остварува приходи од административни такси, издавање на уверенија за здравствена состојба на животните, упис во регистарот за вина со заштитна ознака, што не е во согласност со законските прописи.

Агенцијата за храна и ветеринарство треба да ги регулира меѓусебните односи со Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство за разграничување на трошоците за комунални услуги и користење на деловни простории во подрачните единици, со цел наменско користење на буџетските средства.

Ревизијата укажува дека одговорните лица во АХВ треба да преземат активности со кои ќе се обезбеди соодветно разграничување на должностите и одговорностите при процесот на плаќање, навремено и правилно спроведување на пописот, да се обезбеди сметководствено и материјално евидентирање на залихите на материјали, разграничување на приходите според соодветна документација која го потврдува основот за наплата, уплатата на средствата да се врши на соодветните уплатни сметки, целосност на сметководствените документи пред нивното одобрување, евидентирање, плаќање, рационално и ефикасно користење на буџетските средства при набавки на стоки и услуги преку доследна примена на постапките утврдени со Законот за јавни набавки.

АГЕНЦИЈА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО - БИТОЛА

Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството (АПРЗ) основана е со цел да дава стручна помош на земјоделците и земјоделските стопанства, за подобрување на квалитетот, квантитетот, профитабилноста на земјоделското производство, оптимално да се искористат капацитетите, а македонските производи да бидат поконкурентни на европските пазари. Исто така АПРЗ има за цел, преку теренски посети да овозможи поддршка во развојот и реализацијата

на аграрната политика со одржување база на податоци на земјоделските стопанства и да обезбеди одржлив развој во земјоделството во руралните подрачја.

Ревизијата укажува дека ограничените финансиски средства и човечки ресурси влијаат на реализирањето на активностите зголемувајќи го ризикот основната мисија на Агенцијата да не се исполни во целост.

Исто така, ревизијата укажува на потребата од потпишување на договор помеѓу Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство и Агенцијата, за регулирање на взаемните права и обврски за прибирање и користење на сметководствените податоци од земјоделските стопанства, а особено околу сопственоста на податоците, пристапот, ажурирањето и одржувањето на централната база со податоци од фармите по имплементација на проектот.

ЕКОНОМИЈА, СООБРАЌАЈ И КОМУНИКАЦИИ

Министерство за економија

Министерството за економија е орган на државната управа задолжен за креирање и следење на севкупните економски состојби и креирање на мерките на економската политика во Република Македонија. Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2011 година, констатиравме слабости во воспоставениот систем на интерни контроли во организационите делови како и некоординираност и недоволна соработка на секторите и органите во состав на министерството задолжени за водењето на судските постапки.

Констатиравме дека отплатата на главнината и плаќањето на каматата на заем од Светска банка од 2005 година за Проектот за реформа на деловното и институционално зајакнување, во износ од 8.8 милиони евра, на кој корисници се повеќе институции, се врши само од средства кои се обезбедуваат во Буџетот на Министерството за економија наместо дел да се отплаќа и од корисниците, Народната банка на РМ и Централниот регистар на РМ.

За побрз развој на туризмот во РМ и формирање на поконкурентни цени на туристичките аранжмани се вовеле субвенционирање на странски организиран туристички промет. Со ревизијата констатиравме дека треба да се подобрат процедурите во начинот на кој се реализира и исплатува субвенционирањето.

Во септември 2010 година започна реализацијата на проектот „Македонско село“ кој сеуште е во тек. Очекуваме вредноста на проектот да се зголеми поради дополнително извршените работи, што ќе влијае на пролонгирање на договорениот рок за изведба и на висината на потрошените средства.

Со ревизијата обелоденивме дека во периодот од 1989 до 1995 година одобрувани се кредити од средства обезбедени од државата, преку кредитните линии ЕБОР, Гасификација и СИЗ за енергетика, сервисирани преку Стопанска банка АД Скопје, чиј што краен рок за враќање е одамна изминат и за кои и покрај укажувањата на ДЗР, министерството во претходниот период нецелосно и недоволно ја следело наплатата, односно враќањето на буџетските средства.

Во 2008 година добиена е Сончевата тест лабораторија како неповратен грант, во вредност од 150 илјади евра, дадена на Управата за хидрометеоролошки работи на времено користење без надомест. Лабораторијата сеуште не е ставена во целосна функција за остварување на целта за која е наменета - подобрување на условите за унапредување на користењето на сончевата топлинска енергија во РМ.

Системски слабости

При формирањето и основањето на државни органи и институции со посебен закон, не секогаш се врши измена на Законот за организација и работа на органите на државната управа. Ова е случај и при основањето на Државниот пазарен инспекторат, орган во состав на Министерството за економија со својство на правно лице. Ревизијата препорачува при формирањето на нови државни органи и институции, Владата на РМ да поднесе иницијатива до Собранието на РМ за промена на Законот за организација и работа на органите на државната управа со цел да се постигне транспарентност и запознавање на јавноста со новоформираните државни органи и институции.

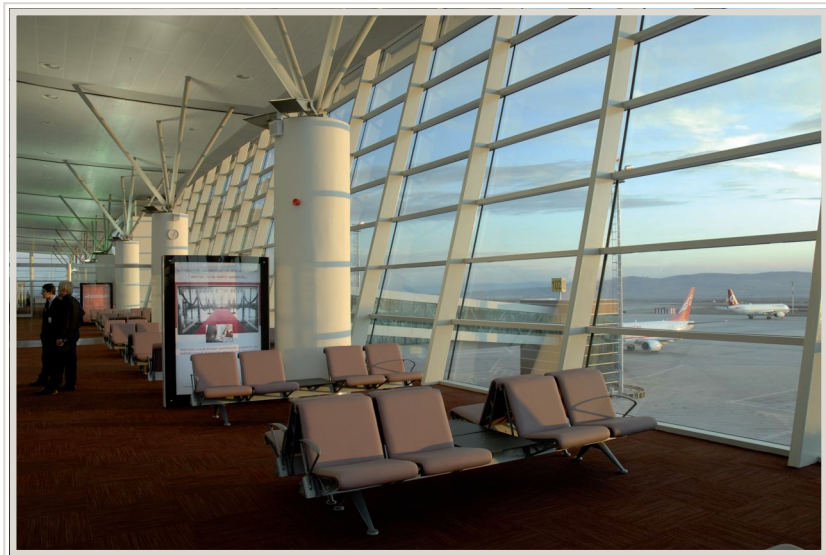
Агенција за државни патишта

Со извршената ревизија на приходите на Агенцијата за 2011 година констатиравме дека треба да се воспостави целосна евиденција на бројот на овластените правни субјекти за технички преглед на моторни и приклучни возила за да се добијат точни податоци за уплатената патна такса како и увид во статусните промени кај правните лица за технички преглед на возилата. На сметката на Агенцијата нередовно и нецелосно се плаќал надоместокот на патната такса од страна на правните лица овластени за технички преглед, за што во својата сметководствена евиденција имаат искажано обврски кон Агенцијата. Исто така констатиравме дека треба да се воспостави механизам за контрола на наплатената патна такса по категории на возила.

Агенцијата презема активности за воведување на нов автоматизиран систем на наплата на патарина од причини што постојниот електронски систем за следење на наплата на патарината не дава целосно уверување за точната наплата на тарифата за надоместокот по категории на возила. Присуството на човечкиот фактор во постојниот систем на наплата на патарина создава ризик од прикажување на неточни и нецелосни податоци за возила кои го користеле патот. Се очекува овие слабости да бидат надминати со целосна примена на измената на Законот за јавните патишта со кој е извршена и трансформација на Агенцијата за државни патишта во Јавно претпријатие.

Агенција за цивилно воздухопловство

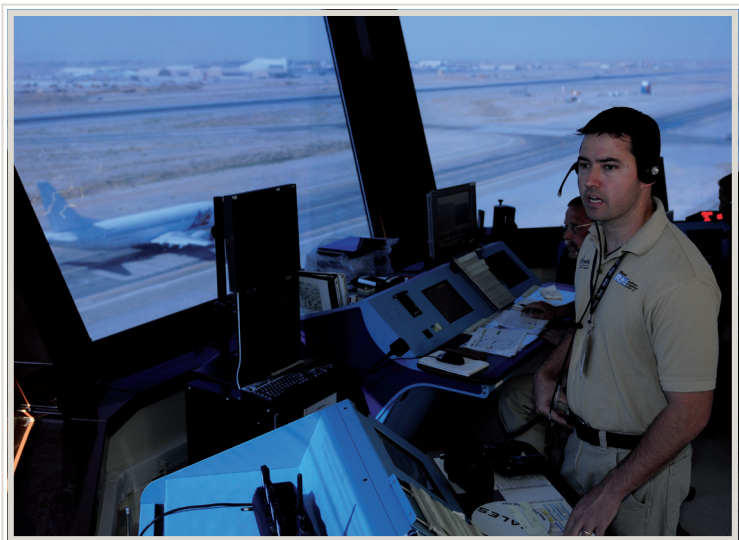
Агенцијата за цивилно воздухопловство е основана согласно Законот за воздухопловство како независно регулаторно тело со статус на правно лице со јавни овластувања, чиј основач е Собранието на РМ. Со ревизијата на финансиските извештаи и ревизијата на усогласеност кај Агенција за цивилно воздухопловство за 2011 година констатиравме дека поради не доволна пополнетост на работните места не се обезбедени услови за почитување и спроведување на веќе донесените

пишани процедури на финансиска контрола во сите организациони единици и на сите нивоа. Со цел подобрување на утврдените состојби ревизијата даде препораки во насока на усогласување на работењето на Агенцијата со законските прописи. При фактурирањето и наплатата на надоместоците од подносителите на барањата треба целосно да се почитува начинот и пресметката утврдени со интерните акти, Тарифникот и Законот за воздухопловство, да се врши попис на побарувањата од купувачите во земјата и странство, согласно законските прописи. Со цел да се намали ризикот и управувањето со јавните средства, ревизијата препорачува да се основа одделение за внатрешна ревизија и да се обезбедат објективни услови за финансиска контрола.

Ревизијата истакнува дека со промената на начинот и изворите на финансирање на Агенцијата, врз основа на донесениот Тарифник, кој е во примена од 01.01.2012 година, се намалуваат и менуваат видот и висината на надоместоците. Со измената и дополнувањето на Законот за воздухопловство, од јуни 2012 година со примена од 1.01.2013 година се додава нов извор на финансирање. Измената се однесува на можноста за финансирање на Агенцијата од концесискиот надоместок за користење на аеродромите, без конкретно да се прецизира висината и постојаноста на надоместокот. Горенаведените укажувања можат да предизвикаат намалување на приходите поради што во наредниот период треба да се изврши балансирање на приходите со расходите односно зголемување на приходите или намалување на расходите.

Воздухопловна навигација

Давањето на услуги на воздухопловна навигација, ANS - Air Navigation Services, е доверено на Акционерското друштво во државна сопственост М-НАВ АД – Скопје. Со ревизија на финансиските извештаи за 2011 година констатиравме слабости за кои дадовме препораки и насоки за нивно надминување а кои се однесуваат на:

- Целосно да се дизајнира и имплементира организациска структура и системот на интерни контроли кај повеќе процеси во работењето на друштвото,
- Да се преземат мерки и активности, пописот на средствата да се врши согласно законската регулатива и да се изврши усогласување на сметководствената со фактичката состојба,
- М-НАВ да воспостави контрола на приходите од терминални услуги од странски авиопревозници кои се евидентираат врз основа на извештаи за наплатени надоместоци во готово, добиени од надворешен субјект.
- Исплатата на средства да се врши врз основа на комплетна и веродостојна документација.
- Правилно да се евидентираат набавките и приемот на нематеријалните, материјалните средства и залихите.
- Да се разгледа можноста да се евидентира проценката на средствата, обврските и капиталот во деловните книги.
- Да се спроведе постапка за осигурување од дејност на воздушниот простор, која што е од особено значење и е задолжителна согласно Законот за воздухопловство.

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Во 2012 година, извршивме ревизија на финансиските извештаи со ревизија на усогласеност за 2011 година кај 6 единици на локална самоуправа и кај две јавни претпријатија на локално ниво.

Кај единиците на локалната самоуправа започнувајќи од 2005 година е актуелен процесот на фискална децентрализација, кој се одвива во фази. Во рамките на овој процес кој континуирано се одвива во Република Македонија во еден подолг период, во определени периоди со појак или послаб интензитет, во 2011 година со измените на Законот за градежно земјиште, единиците на локалната самоуправа добија нови надлежности во делот на располагање со градежното земјиште кое е во сопственост на Република Македонија. Оваа надлежност единиците на локалната самоуправа ја добиваат откако ќе исполнат одредени услови кои се пропишани со Законот за градежно земјиште:

- да имаат изготвено и усвоено едногодишна програма за работа во областа на располагањето со градежното земјиште сопственост на Република Македонија;
- потребен број на вработени лица кои поседуваат овластување;
- да имаат формирано комисија за спроведување на постапки за јавно наддавање и
- да имаат воспоставено електронски систем за јавно наддавање на градежно земјиште сопственост на Република Македонија.

Со ревизијата утврдивме дека кај дел од ревидираните единици на локална самоуправа, не се воспоставени интерни контроли и таму каде се воспоставени истите не функционираат, отсутнуваат пишани процедури и сегрегација на надлежностите. Неефикасните интерни контроли не можат да ги спречат ризиците од плаќања по документација која е некомплетна и непотврдена од одговорни лица и нецелосни и ненавремено наплатени приходи.

Помали приходи единиците на локална самоуправа остваруваат и поради нецелосната (некомплетната) и неажурирана евиденција на даночните обврзници, како и преземањето на сите законски мерки за наплата на даночниот долг. Оваа појава е актуелна кај дел од ревидираните општини.

Наможноста од ваквистостојби упатија констатираните ризици во процесите на утврдување и наплата на приходите на данокот на имот, данокот на промет на

недвижности, наследство и подарок, комунални такси и надоместок за уредување на градежно земјиште.

За намалување на овие ризици и остварување на што поголем дел од можните приходи на општините, ДЗР препорачува:

- разграничување на надлежностите во процесите за утврдување и наплата на приходите,
- ажурирање на регистрите за данок на имот и утврдување на основицата согласно Методологијата за утврдување на пазарната вредност за сите населени места во општината и
- преземање на законски мерки за присилна наплата на приходите кои правните и физичките лица не ги плаќаат во законски утврдените рокови.

Согласно одредбите од Законот за даноци од имот, основицата за пресметување на данок на промет претставува пазарната вредност на недвижноста во моментот на настанувањето на обврската утврдена според Методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот.

Ја користиме можноста да ги истакнеме дилемите и потешкотиите кои се јавуваат кај единиците на локалната самоуправа за постапување при примена на Законот за даноците на имот во делот на утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот во случај кога продавач е државен орган на Република Македонија или општината по пат на јавно надавање на имотот и во случај кога со договорот за купопродажба е пријавена повисока вредност од вредноста која ќе се утврди согласно Методологијата за утврдување на пазарната вредност. Ова прашање заслужува соодветно внимание од надлежните органи.

Со исклучок на една од ревидираните единици на локална самоуправа, кај останатите карактеристични се слабостите во процесот на буџетирање. И покрај донесени ребаланси, односно донесената одлука од Советот за проширување на средствата на Буџетот, има значително отстапување од планираните и извршените приходи и расходи. Значителното отстапување на остварените приходи во однос на планираните најчесто е резултат на недобиени приходи по основ на трансфери од други нивоа на власт и нереално планирани сопствени приходи, а има влијание и го нарушува принципот на добро менаџерско управување.

Кај помал дел од ревидираните единици на локална самоуправа карактеристична е појавата на плаќања за кои не постои комплетна поткрепувачка документација, како доказ дека услугата е извршена односно стоката е набавена. Ова е резултат на невоставените интерни контроли, а создава ризик од намалена транспарентност во работењето на службите на општината, плаќање без законски основ и ненаменско користење на буџетските средства.

Почести се наодите кои се однесуваат на примена на законите и интерните актите што зборува за сеуште нецелосно усогласено работење со постојната законска рамка. Така, констатирани се исплати на средства без претходно донесени програми и критериуми за користење и доделување средства за социјална заштита, невладини организации и културни и спортски манифестации. Отсуството на актите и дефинирани транспарентни процедури е предуслов за субјективност во одлучувањето, нетранспарентност и конечно незаконско и

ненаменско користење на средствата. Посебно за одбележување е начинот на доделување на средства на спортски клубови кои се регистрирани како акционерски друштва, без општината да обезбеди доказ дека средствата кои ги доделила на овие клубови ќе бидат нејзино учество, односно ќе имаат третман на акционерски влог.

Кај мал дел од ревидираните општини сеуште не е целосно завршена постапката за идентификација, проценка и евидентирање на вредноста на имотот доделен со решение од 2000 година донесено од Владата на Република Македонија, за пренесување на право на сопственост на недвижен имот од Република Македонија на Општината, за кој не се обезбедени имотни листови.

Кај една од ревидираните шест општини карактеристично за работењето во 2011 година е значителното ангажирање на привремено вработени лица во општинската администрација за одржување на јавната чистота на територијата на Општината чиј број во текот на годината по месеци е различен (за административни работи од 55 до 95, а за јавна чистота од 67 до 96 лица). Масата на исплатени плати на овие вработени претставува 58% од масата на исплатените плати на редовно вработените лица во општината. Ангажирањето на лицата преку Агенциите за привремени вработувања остава простор за субјективно одлучување и не обезбедува фер конкуренција при вработувањето.

Единиците на локалната самоуправа остваруваат и приходи по основ на дотации од Буџетот на Република Македонија и од Фондовите. За финансирање на пренесените надлежности во областа на културата, образованието, детската заштита и пожарникарството, единиците на локалната самоуправа добиваат средства од надлежните министерства преку наменски и блок дотации.

Во текот на 2011 година на сметките на општините се трансферирани само единаесет рати по основ на данок на додадена вредност и наменски дотации од Буџетот на РМ. На овој начин општините имаат добиено помалку приходи по основ на данок на додадена вредност, што има влијание врз активностите на истите како и помалку приходи по основ на наменски дотации, што придонесува за непокриени обврски на општинските јавни установи од областа на образованието и детската заштитата по основ на тековни расходи.

Системски слабости

Во овој дел ќе ги истакнеме системските слабости кои сметаме дека ќе предизвикаат должно внимание кај надлежните институции а кои се однесуваат на Законот за комунални такси.

Во Законот за комуналните такси е пропишано дека наплатата на комуналната такса за користење на улиците со патнички, товарни моторни возила, автобуси и специјални возила, ја врши органот надлежен за регистрација на возилата и ја уплатува на соодветната уплатна сметка во рамки на трезорската сметка на општината. Меѓутоа, во постојното законско решение не е пропишано во кои рокови треба да се уплати наплатената такса на сметка на општината, не е пропишана обврската за известување на општината за бројот на регистрираните возила во зависност од кубикажата и месечниот износ на прибраните средства поединечно и кумулативно. Ако се има во предвид фактот дека регистрацијата на возилата ја вршат правни лица по овластување на органот надлежен за регистрација на возилата, непрецизното законско решение придонесува за појава на ризик од неточност, ненавременост и некомплетност на

наплатените приходи по овој основ. Имајќи го во вид тој аспект ревизијата препорачува Законот за комунални такси, тарифа број 9 да се надополни, во правец наплатата на комуналната такса за користење на улиците со патнички, товарни моторни возила, автобуси и специјални возила, која се плаќа при регистрацијата на возилата да се врши преку носителите на платен промет на соодветната уплатна сметка на општината.

По основ на комунална такса за улично осветлување, општините во Република Македонија од страна на ЕВН Македонија АД Скопје, не добиваат податоци за:

- бројот на обврзници по категории (број на броила) согласно тарифниот број 10 од Законот за комуналните такси,
- извештај за месечниот износ на прибраните средства поединечно и кумулативно,
- шестмесечен извештај за реалната состојба со бројот на броилата и
- известување за ненаплатени побарувања по основ на оваа комунална такса.

И покрај склучениот Меморандум за соработка помеѓу ЗЕЛС и ЕВН Македонија АД Скопје, од страна на ЕВН не се почитуваат договорените обврски за доставување на горенаведените податоци и извештаи. Ефектите од вака воспоставената пракса се рефлектираат на комплетноста и точноста на остварени приходи по овој основ, кои општините ги евидентираат во сметководствената евиденција единствено како прилив, без конкретни податоци за истиот.

Со цел да се обезбеди комплетност и транспарентност во наплатата на сопствените приходи на општините, ревизијата препорачува законодавецот да изврши дополнување на законското решение во функција на надминување на истакнатите слабости.

Сметаме за потребно да ги истакнеме и утврдените колизии кај одредени законски прописи.

Давањето на стопанисувањето со водоводната мрежа на приватно правно лице кое е утврдено кај една единица на локална самоуправа од ревидираните, не е во согласност со Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води каде во членот 3, како “давател на услуга” е дефинирано јавно претпријатие основано од општината или правно лице кое ги исполнува условите за вршење на дејноста пропишани со закон и во кое доминантен капитал има општината.

Меѓутоа истовремено, во Законот за водите е уредено дека за обезбедување на пропишаниот квалитет на водата за пиење општините можат да основаат јавно претпријатие за вршење на дејноста и работењето и одржувањето на системите за водоснабдување и снабдувањето со вода за пиење, како и дека овие работи можат да ги вршат и правни лица на начин и во постапка утврдена со закон. Колизијата помеѓу овие два прописа создава дилеми при нивното спроведување. За надминување на состојбите, а имајќи ја предвид оваа неусогласеност, предлагаме законодавецот да изврши промена во насока на надминување на различното дефинирање на една состојба со двата закона.

Согласно Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, во делот на буџетските резерви е дефинирано дека постојаната и тековната резерва не можат да надминат 3% од вкупно планираните средства во основниот буџет на општината, додека со Законот за буџетите е уредено дека постојаната и тековната буџетска резерва не можат да надминат 3% од вкупните тековни расходи на основниот буџет. Колизијата помеѓу овие два прописа создава

дилеми при нивното спроведување. За надминување на состојбите, а имајќи ја предвид оваа неусогласеност предлагаме законодавецот да изврши промена во насока на надминување на различното дефинирање на една состојба со двата закони.

Јавни претпријатија на локално ниво

Во 2012 година ревидирани се две јавни претпријатија на локално ниво.

За одбележување е дека кај еден од ревидираните субјекти, сите активности во работењето на јавното претпријатие се регулирани со пишани процедури кои постојано се надградуваат, има воспоставено комплексен систем на интерни контроли во целокупното работење, што го намалува ризикот од незаконско и ненаменско трошење на средствата на претпријатието.

Додека кај другиот ревидиран субјект при оценка на системот на интерни контроли кај процесот на утврдување и наплата на приходите од дадените комунални услуги, поради недонесени пишани процедури утврдивме постоење на ризици кои можат да имаат влијание на наплатата и врз целосноста на приходите. Овој субјект нема преземено активности за воведување во работењето на ИСО стандардите со цел постојано следење на процесите и нивно унапредување и нема основано единица за внатрешна ревизија. Спротивно на меѓународните стандарди и најдобрите практики за ИТ безбедност, кај овој субјект постои ризик, од несоодветен развој на ИТ системот, неовластен пристап до податоците и ранливост во некои сегменти на ИТ системот.

Заедничко за ревидираните субјекти беше неизвршениот упис на основната главнина во трговскиот регистар. Претпријатијата немаат утврдено пазарна вредност на имотот и обврските, така што, основната главнина е сметководствено утврдена, односно не е извршена проценка на капиталот. Проценетата вредност на капиталот е особено важна заради воспоставување на јавно приватно партнерство, задолжување и утврдување на кредитниот рејтинг.

Дел од одредбите од Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води, кои се однесуваат на обврската за склучување на договори со корисниците на услугите и определувањето на висината на цената на водата, врз основа на потрошена количина на вода за пиење од страна на корисниците на услугата, како просечна и прекумерна потрошувачка, овие субјекти ги немаат имплементирани во целост.

Ревидираните субјекти во своето работење се соочуваат со висок износ на ненаплатени побарувања. Претпријатијата преземаат значителни активности за да ја зголемат наплатата на побарувањата (тужби, исклучувања). Проблемите во наплатата се одразуваат на активностите, особено во сферата на инвестиционите вложувања.

РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ

Во 2012 година извршивме 10 ревизии на успешност согласно Годишната програма за 2012 година, со кои беа опфатени 71 субјект.

Сите извршени ревизии на успешност се однесуваат на оценки фокусирани на квалитетот и квантитетот на јавните средства и услугите во областите кај кои се утврдени значајни финансиски ризици и можности за социјални и системски подобрувања при што се креирани индикатори, со кои ревизијата ја исполни својата додадена вредност по однос на избраните активности.

Ефикасноста на извршените услуги на Службата за општи и заеднички работи преку искористување на возниот парк

Ревизијата на успешност имаше за цел да даде оценка на ризиците и можностите за подобрување на ефикасноста во планирањето и организирањето на услугите за превоз со моторни возила, опременоста и раководењето со возниот парк на Службата за општи и заеднички работи, извршувањето на услугите, кадровската екипираност, финансиски средства како и мерките и активностите за подобрувањето на извршување на услугите за превоз со моторни возила, односно да даде одговор на прашањето **„Дали услугите за превоз со моторни возила се извршуваат на ефикасен начин за задоволување на барањата и потребите на корисниците, согласно законските надлежности?“**

Целокупниот опфат и доказите кои ги обезбедивме со спроведените техники и методологија, ни дадоа основа да утврдиме дека постои потреба од:

- донесување на годишна програма/план за работа, годишен извештај за работењето на Службата за општи и заеднички работи (СОЗР) со дефинирани активности и рокови за нивно извршување, одговорни лица за имплементација, со индикатори како показатели за степенот на реализацијата, потребни средства и извори на средства,
- кадровско доекипирање како еден од условите за непречено функционирање на СОЗР,
- обновување на возниот парк, бидејќи старосната структура има влијание врз ефикасноста на извршувањето на услугите за превоз со моторни возила,
- изработка и донесување на пишани процедури за начинот на раздолжување на потрошеното гориво со изминатите километри, за да се утврди потрошувачката на гориво за секое возило одделно,
- продолжувањето на активностите за наплата на побарувањата за извршените услуги за да се зголеми ликвидноста на СОЗР, што пак има влијание врз обемот на услугите,
- континуирана и непосредна соработка со корисниците на услуги за превоз,
- навременото склучување на договори со корисниците на услугите ќе го подобри процесот на планирање, реализација и квалитетот на извршувањето на услугите,
- продолжување на активностите за продажба на моторните возила кои се стари или не се во функција или да се процени дали одржувањето е економски исплатливо, а набавката на нови возила за подобрувањето на опременоста на СОЗР да се врши со претходно спроведени анализи.

Процесите поврзани со заокружување на рамката на законски и подзаконски акти неопходни за развој и функционирање на СОЗР во делот на услуги за превоз во периодот 2010 - 2012 година резултираат со преземени мерки за донесување на: упатства, правилници и постапки со цел регулирање на услугите за превоз, измени на Одлуката за основање на СОЗР и Уредбата за условите и начинот на користење на услугите што ги врши СОЗР, обезбедување на нови вработувања, набавка на 30 нови моторни возила, набавка на ГПС уреди, продажба на моторни возила кои не се во функција или се со старост повеќе од 15 години, добиени моторни возила од други државни органи, спроведена контрола на потрошувачката на гориво на возилата со кои располага СОЗР, со што се зголемуваат можностите и условите за ефикасно извршување на услугите и подобрување на севкупните состојби во наведената област.

Ефикасност во процесот на спречување и третирање на ризиците од природни непогоди

Управувањето со кризите и заштитата и спасувањето и покрај тоа што се уредени со посебни законски и подзаконски акти по својата природа се доста комплементарни и многу значајни за Република Македонија, граѓаните на Република Македонија, животната средина, материјалните добра, природните богатства, животинскиот и растителниот свет и културното наследство, поради што се наметна потребата од спроведување на ревизија на успешност во текот на 2012 година

на тема „Ефикасност во процесот на спречување и третирање на ризиците од природни непогоди“.

Ревизијата на успешност претставува објективна и систематска проверка на докази со цел обезбедување на независна проценка за функционирање на системите за управување со кризи и заштита и спасување и давање на препораки за подобрување на системите и зголемување на довербата на јавноста во институциите задолжени за оваа област.

Со извршените ревизорски постапки утврдивме повеќе состојби кои се однесуваат на:

- донесувањето на единствената Процена на загроеноста од сите ризици и опасности по безбедноста на Република Македонија како и Процената на загроеноста од ризици и опасности за настанување на кризна состојба на подрачјето на општините и на Градот Скопје од надлежните органи,
- планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи на територијата на Република Македонија содржи документи чии содржини се застарени и нецелосни, податоците и информациите не се ажурираат и не се достапни за употреба заради изготвување и усогласување на плановите за заштита и спасување на другите носители на планирањето во системот за заштита и спасување,
- годишна програма за заштита и спасување на ниво на Република Македонија не е донесена од надлежниот орган и не е воспоставена пракса на нејзино изготвување, додека бројот на единици на локална самоуправа кои ја исполнуваат обврската за донесување на Годишна програма за заштита и спасување е незначителен,
- нивото на обезбедени финансиски средства за активностите од областа на заштитата и спасувањето и управувањето со кризите,
- расположливата опрема во однос на пропишаната материјална опременост на републичките и просторните сили за заштита и спасување,
- преземените мерки и активности од страна на единиците на локалната самоуправа за обезбедување средства за лична и колективна заштита, материјално-технички средства потребни за спроведување на мерките за заштита и спасување и за силите за заштита и спасување,
- имплементирањето на единствениот европски број за итни повизи E-112 се одвива со забавено темпо и во овој момент не се обезбедени потребните средства за оваа активност;
- постоечкиот систем за предупредување и тревожење е комплетно застарен, односно не е во функција и не ги обезбедува основните потреби за предупредување и тревожење во мир, услови на кризи, несреќи и катастрофи.

Неоспорувајќи ги активностите и резултатите кои се постигнати во процесот на планирање, програмирање, организирање, раководење, командување, координирање, спроведување, финансирање и надзор за навремена и ефикасна превенција, подготвување, дејствување и отстранување на причините и последиците од природните непогоди, сметаме за потребно да истакнеме дека во сите области постојат можности за зголемување на ефикасноста во услови на обезбедување на потребните ресурси.

Ефектите од инструментот субвенционирање во развојот на земјоделството и руралниот развој

Со ревизијата се насочивме првенствено кон активностите од областа кои се во надлежност на повеќе институции и тоа: Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, Државен инспекторат за земјоделство, Агенцијата за храна и ветеринарство и други, односно институции кои имаат делокруг на работа поврзан со предметот на ревизијата.

Ревизијата на успешност е спроведена со цел да даде оценка на откриените ризици и можности за подобрување на ефектите од инструментот субвенционирање во развојот на земјоделството и руралниот развој. Во таа насока се фокусиравме на откриени ризици и ризични области во деловите на: законска регулатива од областа, стратешките документи, подготовка и спроведување на Програмите за финансирање и поддршка на земјоделството и руралниот развој, надзор и контрола со сите слабости во законската регулатива, како и на основната функција на Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство да врши мониторинг и презентирање на резултатите од инструментот субвенционирање.

Ревизијата беше насочена кон повеќе откриени ризици кај споменатите области кои генерално се однесуваа на давање одговор на прашањето:

„Дали со реализација на Програмите за финансирање на земјоделството и руралниот развој се остваруваат целите на националната земјоделска политика?“

Со ревизијата се покажа дека постигнувањето и остварувањето на целите на националната земјоделска политика преку реализација на Програмите за финансирање на земјоделството и руралниот развој, а со тоа и постигнување на ефекти од субвенционирањето во голема мера се условени и зависат од креирање, воспоставување и исполнување на повеќе услови кои заеднички придонесуваат кон нивното остварување. Со ревизијата утврдивме повеќе неправилности, несогласености и ризици, но и позитивности во смисла на превземени активности од страна на Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство во неколку подрачја од областа предмет на ревизија, при што ефектите од истите се очекуваат во наредниот период.

Заради подобрување на утврдените состојби, дефиниравме препораки кои се резултат на спроведената ревизија и се дадени во функција на подобрување на остварувањата на целите на националната земјоделска политика во насока на преземање на конкретни активности од страна на сите чинители вклучени во спроведување на инструментот субвенционирање и постигнување на ефекти од истиот. Истите препораки се и наша додадена вредност за подрачјата во кои откривме дека се потребни одредени измени и зајакнувања и тоа:

- навремено изготвување на Национална стратегија со цел навремено изготвување и на другите стратешки документи и програми чиј основ е токму Националната стратегија,
- измена во одредбите од Законот за основање на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој со цел регулирање на обврската по однос на предвидената надлежност - спроведување на контроли на лице место за Програмата за финансиска поддршка на земјоделството – директни плаќања,

- воспоставување на процедури за процесот на подготвување на Годишната програма за финансиска поддршка како и донесување на методологија за утврдување на висината на финансиската поддршка, значајна за донесување на одлуки за инвестирање во земјоделскиот сектор како и утврдување на индикатори за следење на реализацијата на Програмата,
- планирање, со реално утврден календар на активностите.

Ефикасноста на државните инспекторати на РМ

Во 2012 година извршивме ревизија на успешност на тема „Ефикасноста на државните инспекторати на РМ“. Генералната цел која ја поставивме беше **„Дали со постојната организациска поставеност и расположивите ресурси (кадровски, финансиски и технички), државните инспекторати обезбедуваат ефикасен инспекциски надзор?“** Утврдени се слабости кои имаат влијание врз начинот на планирање и извршување на инспекцискиот надзор и слабости во организациската структура, кадровската екипираност и опременоста на државните инспекторати.

Ревизијата утврди дека не е воспоставен систем за целосно и навремено евидентирање за субјектите предмет на инспектирање, не е утврдена методологија за работа и критериуми за избор на субјектите, што влијае на објективноста во планирање на опфатот, на областите и покриеноста на субјектите со инспекциски надзор. Укажано е на потребата од воспоставување на ажурни регистри на субјектите предмет на надзор и усвојување на методологија за планирање и извршување на надзорот.

Утврдено е различно постапување при изрекување казни мерки (прекршочни пријави, парични казни, порамнување и сл.), поради неусогласеност на одредбите од Законот за прекршоци и материјалните закони што се однесува на висината на паричните казни на прекршителите, правото на жалба на субјектите – предмет на надзор, застарување на голем дел од поднесените барања за прекршочни постапки од страна на надлежните судови и селективна примена на казнените одредби.

Кадровската структура на инспекциските служби е недоволна и несоодветна за задоволување на потребите од квалитетен кадар со инспекциски надлежности и репрезентативен опфат на субјектите. За подобрување на состојбата предлагаме зголемување на бројот на инспекторите во функција на дејноста и нивна континуирана обука, имајќи го предвид соодносот меѓу инспекциски и административен персонал.

Од големо значење е и неповолната финансиска состојба во која се наоѓаат државните инспекторати од што се условени набавките на основни материјали за работа, опрема и возила, како и несоодветни просторни услови за работа. Ваквата состојба го доведува во прашање функционирањето на овие органи кои припаѓаат во состав на ресорните министерства. Во врска со ова предлагаме Владата на РМ во соработка со Министерството за информатичко општество и технологија и координаторот на инспекцискиот совет да ги интензивира активностите за нивно реорганизирање и стекнување на повисок степен на самостојност и независност, како во финансирањето, така и во раководењето.

Ефективност од реализација на Програмата за регионален развој

Со ревизијата на успешност е опфатена област која до сега не била предмет на ревизија на успешност, а која преставува предмет на интерес од повеќе аспекти и за повеќе целни групи.

Рамномерниот регионален развој е комплексен и долгорочен процес кој има за цел намалување на диспаритетите меѓу и во рамките на планските региони и подигнување на квалитетот на животот на граѓаните. Комплексноста на овој процес произлегува и од фактот што истиот е регулиран со комплексна законска и подзаконска регулатива. Периодот кој беше опфатен со ревизија е 2009- 2012 година.

Со ревизијата утврдивме недоследности од аспект на примена на законот, поради што во пракса се јавуваат разлики во начинот и органот преку кој се пренесуваат средствата од Буџетот на Република Македонија за финансирање на планските региони. Утврдивме разлики во развојниот период кај планските региони, што се должи на задоцнето донесување на подзаконската регулатива и има влијание врз развојниот период утврден во Стратегијата за рамномерен регионален развој на Република Македонија за период 2009 – 2019 година. Центрите за развој на планските региони се соочуваат со проблем од обезбедување средства за тековно работење поради неисполнување на законската обврска за нивно финансирање од страна на дел од општините.

Не е воспоставен информациски систем, кој треба да содржи ажурирани и веродостојни податоци во врска со степенот на развиеност по региони, од што пак зависи и процентуалната распределба на средствата од Буџетот на Република Македонија по региони за рамномерен регионален развој.

Од анализите кои ги извршивме, утврдивме дека за ревидираниот период, постои тренд на намалување на средствата кои се издвојуваат од Буџетот на Република Македонија за рамномерен регионален развој.

Анализите покажаа, исклучително ниско ниво на издвоени средства за рамномерен регионален развој. Процентуалното учество на издвоените средства од Буџетот на РМ за рамномерен регионален развој, во однос на БДП за период 2009 – 2011 година се движи помеѓу 0,03% - 0,02% наместо да изнесува најмалку 1% од БДП како што е пропишано согласно законот.

Намалувањето на средствата по години, за финансирање на проектите за рамномерен регионален развој, како и недостигот на нормативно уредување на делот кој се однесува на изборот на проекти од аспект на работа на Комисијата, го зголемуваат ризикот од ефективност во остварувањето на програмските активности поврзани со областа рамномерен регионален развој.

Во функција на подобрување на состојбите и надминување на неправилностите ќе споменеме препораки кои треба да бидат преземени од надлежните органи, а со кои би се подобриле констатираните состојби кај активноста рамномерен регионален развој. Иницијативите кои ги препорачуваме се однесуваат на преземање мерки за: навремено донесување на Одлуките за доделување на средства за финансирање на проекти за развој на планските региони, примена/ измена на законските одредби за изворите на финансирањето од Буџетот на Република Македонија, навремено донесување на Акционен план за спроведување на Стратегијата за рамномерен регионален развој на Република Македонија за период 2009 – 2019 година, ажурирање на податоците за степенот на развиеност по региони со споредливи и веродостојни статистички податоци кои реално ќе го отсликуваат степенот на развој на планските региони и формирање на информациски систем, прецизирање на законските одредби за работата на Комисијата за избор на проекти за регионален развој, воедначување на развојниот период по региони, преиспитување на законското решение за кофинансирање од Буџетот на Република Македонија со цел одржување на работата на Центрите за развој на планските региони, како и оценување на планските документи и реализирани проекти и вршење надзор над примената на законските одредби.

Згрижување и воспитание на децата од предучилишна возраст

Згрижувањето и воспитанието на децата од предучилишна возраст е еден од облиците на заштита на децата, регулирана со Уставот на Република Македонија, Декларацијата и Конвенцијата за правата на децата, Законот за заштита на децата и друга законска и подзаконска регулатива.

Згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст е облик на заштита на деца кој како дејност се организира за згрижување, престој, нега, исхрана, воспитание, образование, спортско - рекреативни, културно - забавни активности, мерки и активности за подобрување и зачувување на здравјето и за поттикнување на интелектуалниот, емоционалниот, физичкиот, менталниот и социјалниот развој на детето до 6 години живот, односно до вклучување во основно образование.

Заради значајноста на областа на згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст спроведена е ревизија на успешност со цел да се даде оценка на ризиците и можностите за унапредување и развој на дејноста згрижување и воспитание на децата во предучилишна возраст. Откриени се ризици и ризични подрачја кои беа предмет на подетално анализирање: законската регулатива и критериумите за функционирање на детските градинки како и функционирањето на институциите инволвирани во оваа дејност.

Оваа областа е во надлежност на повеќе институции и тоа: Министерство за труд и социјална политика, единиците за локална самоуправа, Министерство за образование и наука - Биро за развој на образование и Државен просветен инспекторат, Републички завод за унапредување на домаќинство.

Основната цел на ревизијата беше да се даде одговор на прашањето: **„Дали законската регулатива и критериумите за функционирање на детските градинки и надлежните институции, обезбедува соодветен квалитет на згрижување, воспитание и образование на децата, како и оптимален опфат на децата преку целосно и рационално искористување на кадровските, просторните и финансиските ресурси?“**

Постојат низа слабости во функционирањето и соработката помеѓу институциите инволвирани во дејноста згрижување и воспитание на децата во предучилишна возраст, а поради недостиг на финансиски средства и непренесената надлежност во однос на вработувањата во градинките, единиците на локална самоуправа не ги извршуваат во целост законските надлежности пренесени со процесот на децентрализација.

Поради недостиг на основен и стручен кадар во градинките, нарушена е згрижувачко - воспитната функција и загрозено е основното функционирање на градинките. Во услови кога расте бројот на деца кои треба да бидат згрижени, бројот на вработените во градинките се намалува, бидејќи Министерството за финансии не одобрува пополнување на испразнетите работни места. Во најголем дел од градинките ангажирани се лица со договор за дело, на определено работно време, привремени вработени како и волонтери. Со ова се доведува во прашање соодветната грижа и третман на децата во градинките, имајќи ја предвид намалената одговорност и мотивираност на лицата ангажирани на овој начин.

Сè помалку се инвестира во изградба на нови објекти и во реновирање на постојните капацитети, бидејќи сопствените извори на средства и средствата кои се одвојуваат од Централниот Буџет како и од буџетите на единиците на локална самоуправа за финансирање на дејноста згрижување и воспитание на децата во предучилишна возраст се недоволни и немаат развојна компонента. Недоволниот просторен капацитет во детските градинки доведува до нарушување на основните критериуми и нормативи при формирање на групите со многу поголем број деца во однос на законски пропишаниот.

Ефикасност во вршењето на работите и услугите од доделените концесии во Република Македонија

Основна цел на Законот за концесии и други видови на Јавно приватно партнерство е да се промовира и овозможи приватна иницијатива во финансирањето на јавните услуги. Со донесувањето на овој закон создадена е правна рамка која ќе овозможи влез на приватниот капитал во изградба на инфраструктурни објекти и обезбедување на квалитетни јавни услуги како и мобилизација на приватниот капитал во димензионирањето на економскиот развој на Република Македонија. Констатиравме дека Советот за јавно приватно партнерство, пропишан со Законот за концесии и други видови јавно приватно партнерство, сеуште не е формиран, поради што намалени се можностите за промоција на јавното приватно партнерство како и давањето на иницијативи за предлози и измени на прописите од оваа област. Кај поделните области со извршените ревизии го констатиравме следното:

Концесии во областа на внатрешната пловидба

Истражувањата во оваа област беа насочени кон начинот на користење на доброта од општ интерес односно можноста со пристаништата, зимовниците, сидриштата и капаиштата да стопанисува државата или да се дадат на користење односно управување по пат на концесија. Со ревизијата констатиравме дека законската регулатива од областа на внатрешната пловидба во Република Македонија се уште не е имплементирана. Не се врши изградба, одржување и заштитата на пловните патишта, пристаништата, зимовниците и сидриштата, иако низ езерата пловат значителен број на пловни објекти, ниту пак е донесен акт со кој ќе се определи надоместокот за користење на истите. До 2011 година регистрирани се вкупно 1.017 пловни објекти, а до месец октомври 2012 година, регистрирани се нови 65 пловни објекти. Сопствениците на пловните објекти учествуваат во внатрешната пловидба, ги користат пловните патишта, пристаништата и брегот на внатрешните води, без да платат надоместок. За користење на постојниот зимовник/сидриште, Билјанини извори на Охридското Езеро, дел од корисниците плаќаат надоместок на Министерството за одбрана и на други правни субјекти иако надоместокот претставува приход на Буџетот на РМ. За надминување на состојбите во внатрешната пловидба, а во насока на зголемување на безбедноста на луѓето дадовме препораки до надлежните органи и институции.

Концесии во областа на рибарството

Во областа на рибарството извршивме ревизија на успешност на тема: **„Ефикасност во вршењето на работите и услугите од доделените концесии во областа на рибарството во РМ“** која се однесува на активностите поврзани со оценка на ризиците и можностите за подобрување на условите за заштита, користење, управување, и планска експлоатација на одржлив начин на рибниот фонд по пат на концесија. Во насока на подобрување на утврдените состојби ги дадовме следните препораки упатени до надлежните институции:

- доделувањето на договорите за концесија и евентуалната потреба од склучување на анекс кон договорите да се врши на начин и постапка како што се склучени основните договори, согласно законската регулатива.
- да се следи состојбата со објектот Даљан во Струга, во случај да не е даден под концесија да се преземат мерки за заштита на јагулата од нелегален риболов.
- при неисполнување на обврските од договорот за концесија освен раскинувањето на договорот да се преземат и соодветни санкции за концесионерот.
- при утврдување на неправилности констатирани при инспекциски надзор да се преземат мерки за нивно отстранување.

Водите во Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро, според природните граници дел припаѓаат на Република Македонија, а дел на соседните држави. Со оваа ревизија истакнавме дека заради целосна заштита на езерата и рибниот фонд, не се доволни само преземените мерки од страна на Република Македонија, потребно е да се преземаат мерки и од страна на соседните држави. За таа цел потребно е да се потпишат билатерални договори со соседните држави во кои ќе се прецизираат конкретни мерки, програми, активности и начин на финансирање со цел унапредување и заштита на рибниот фонд во езерата, а посебно на охридската пастрмка.

Концесии на дивечот во ловиштата

Кај оваа ревизија ја поставивме следната тема: **„Ефикасност во вршењето на работите и услугите од доделените концесии на дивечот во ловиштата во РМ.“** Целта на ревизијата

беше да се даде оценка за ефикасноста во управувањето од областа на вршењето на работите и услугите од доделените концесии на дивечот во ловиштата на РМ.

Со ревизијата ги констатиравме следните состојби:

- одредени ловишта од денот на истекување на рокот на важење на договорот не се дадени на концесија и не се превземени мерки за определување субјект на кој ќе се даде дивечот на присилна концесија, до моментот на објавување на нов јавен конкурс,
- во изминатиот период, доделени се неколку ловишта на Јавното претпријатие „Македонски шуми“ - Скопје на времено одгледување и

заштита и на присилна концесија до моментот на давање на дивечот на концесија по пат на јавен конкурс, без да се склучи договор со надлежното министерство, а врз основа на Одлука на Владата на РМ,

- дивечот во одредени ловишта, кои согласно одлуките на Владата на РМ, се доделени на правни субјекти на користење по пат на концесија, во текот на траење на концесијата со анекс кон основниот договор, своето право на користење утврдено во основниот договор целосно или делумно без согласност на концедентот, а со писмена согласност се пренесува на други правни субјекти кои не учествувале во јавниот конкурс,
- ревизијата констатира дека концесионерите не секогаш ги почитуваат условите предвидени во договорот и Законот за ловство, во смисла на ангажирање на стручни лица за спроведување на посебните ловостопански основи, најмалку еден ловочувар за едно ловиште со соодветно стручно образование.

Нашите препораки во овој извештај се однесуваат на активности кои надлежните институции треба да ги преземат со цел отстранување на ефектите од утврдените неправилности и создавање услови за подобрување на одгледувањето, заштитата и ловењето на дивечот во ловиштата во РМ.

Концесии за вода за изградба на мали хидроелектрични централи

Предмет на концесијата е ексклузивно право на користење на вода на локации кои се од општ интерес на Република Македонија за производство на електрична енергија од мали хидроелектрични централи (МХЕ). Концесионерот се обврзува на свој трошок објектот - МХЕ да го проектира, изгради, оперира и по истекот на периодот за кој е доделена концесијата му го пренесе на Концедентот, Владата на РМ, по моделот DBOT- Design, Build, Operate and Transfer. Во Министерството за економија во периодот од 2007 до 2012 година реализирани се пет постапки за доделување на концесија за вода за производство на електрична енергија од мали хидроелектрични централи и потпишани се 70 договори за концесија за вода за изградба на хидроелектрични централи за производство на електрична енергија.

Со ревизијата на успешност на тема: **„Ефикасност од доделените концесии за вода за изградба на мали хидроелектрични централи за производство на електрична енергија во РМ“**, ги идентификувавме клучните фактори кои влијаат на ефикасноста во вршењето на работите и услугите од доделените концесии. Констатиравме дека:

- постапките за доделување на концесии за вода за изградба на мали хидроелектрични централи за производство на електрична енергија биле реализирани без изработена Студија за концесиски проект и без проценета максимална вредност на концесијата изработени од страна на Концедентот,
- концесионерите не вршеле технички преглед на опремата пред пуштање во производство на малите хидроелектрични централи врз основа на добиено решение од Државниот инспекторатот за техничка инспекција,

- постои поголем застој во отпочнувањето со изградба на објектите во рок од една година од датумот на потпишување на договорите. Концесионерите најчесто не успеваат да ги обезбедат сите потребни согласности и дозволи за добивање на одобрение за градба, а со тоа и да отпочнат со градежни работи на локацијата во предвидениот рок и на исполнувањето на обврската од договорите изградбата на објектите да заврши во рок од 3 години,
- концесионерите при решавање на имотно правните односи се соочуваат со големи проблеми посебно во делот на располагањето со податоци за сопственоста на земјиштето или со нерешени имотно правни односи што доведуваат до поголем застој во нивното решавање. Сето ова се рефлектира на рокот на добивање на одобрението за градба, започнување на градбата како и рокот на изградба на малите хидроелектрични централи,
- спроведениот надзор од страна на Комисијата за вршење на надзор над начинот на вршење на концесиската дејност се врши записнички само во крајната фаза кога објектот е целосно изграден.

Препораките кои ги дадовме треба да придонесат за создавање услови за подобрување на ефикасноста при реализација на доделените договори за концесија на вода за изградба на мали хидроелектрични централи за производство на електрична енергија. Одговорноста за спроведување на предложените препораки е уште поголема кога ќе се земе во предвид фактот дека вкупната проценета инвестициона вредност на склучените 70 договори за концесија за користење на вода за производство на електрична енергија од мали хидроелектрани изнесува околу 108 милиони евра.

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Соработка на Државниот завод за ревизија со други врховни ревизорски институции и меѓународни организации и институции во 2012 година се одвиваше со нов квалитет и зголемен интензитет. Покрај редовната размена на знаења и стекнување на нови искуства од областа на државната ревизија, кои произлегуваат од членството во INTOSAI² од 2001 година и во EUROSAI³ од 2002 година, Државниот завод за ревизија даде значителен придонес во работата на работни групи и тела кои беа формирани со цел реализирање на Стратегискиот план на EUROSAI 2011-2017, донесен на VIII конгрес на EUROSAI 2011 година во Лисабон и промовирање на етиката и интегритетот кај ВРИ и институциите во јавната администрација.

Од 2005 година ДЗР е активен член на мрежата која ја сочинуваат ВРИ на земјите кандидати и потенцијални кандидати за членство во ЕУ и Европскиот суд на ревизори од Луксембург. Соработката со ВРИ членови на мрежата се одвиваше според активности дефинирани во Спогодба од Истанбул усвоена од страна на шефовите на ВРИ на мрежата и Рамковниот план на активности 2011-2012. Статусот на кандидат кој Република Македонија го носи од 2006 година овозможи Државниот завод за ревизија, во својство на активен набљудувач, да учествува на состаноците на Контакт комитетот, кој го сочинуваат шефовите на ВРИ од Европската унија како и на Европскиот суд на ревизори.

2 Меѓународна организација на врховните ревизорски институции

3 Европска организација на врховните ревизорски институции

Активности во рамките на EUROSAI и INTOSAI

Државниот завод за ревизија активно членува во работните групи на EUROSAI за животна средина од 2002 и за ИТ од 2005 година. Претставник на ДЗР учествуваше на Светскиот конгрес за правда, законодавство и одржливост на животната средина кој се одржа во јуни 2012 година во Бразил, а двајца наши претставници учествуваа на семинарот за примена софтвер алатки во ревизијата кој се одржа во Прага во организација на РГ за ИТ. На покана на ВПИ на Португалија, која е претседавач со специјалната група на EUROSAI за ревизија и интегритет, Државниот завод за ревизија се вклучи во работата на истата чија цел е да го промовира и го зајакне интегритетот и етиката кај ВПИ и институциите во јавниот сектор/администрација.

Во рамките на активностите за промовирање и јакнење на интегритетот кај ВПИ и другите институции во јавниот сектор, ДЗР со колегите од Канцеларијата на главниот ревизор на Норвешка спроведоа работилница за оценка на интегритетот на ДЗР/ВПИ според IntoSAINT методологијата.

Со оваа работилница, ДЗР учествува во спроведувањето на INTOSAI - Стратегијата за спроведување на само - оценувањето на ниво на ВПИ, како единствена ВПИ од регионот. Само - оценувањето на нивото на интегритет на ДЗР се спроведе со група на вработени од ДЗР кои го оценија нивото на интегритет и дадоа препораки до менаџментот за зајакнување на системот за контрола на интегритетот на ДЗР.

Преку своите претставници во работните групи за реализирање на Стратегискиот план на EUROSAI 2011-2017, ДЗР во текот на 2012 година даде активен придонес во областа на изградба на капацитети на ВПИ, примена на професионалните стандарди и размена на знаења помеѓу членките на EUROSAI и пошироко.

На покана на развојната иницијатива на INTOSAI (IDI), ДЗР се вклучи во програмата за имплементација на ISSAI стандардите (3i Програма). Тројца претставници на ДЗР успешно ја завршија првата фаза, која се состоеше од електронскиот курс за употреба на алатката за оценка на усогласеноста со ISSAI стандардите (iCATs).

Исто така, на покана на INTOSAI (IDI) тројца ревизори на ДЗР успешно го завршија шест неделниот електронскиот курс за финансиска ревизија, со пристап на оценка на ризикот.

Мрежа на ВРИ на земјите кандидати и потенцијални кандидати за прием во ЕУ и Европскиот суд на ревизори

Во рамките на активностите на мрежата, ДЗР учествуваше со три свои претставници на работилницата за квалитет на ревизијата во Прага (април 2012) која беше дефинирана во Рамковниот план на активности на мрежата во 2011 и 2012 година, како анекс кон Спогодбата усвоена од страна на претседателите во Истанбул во 2011 година.

На редовниот состанок на офицерите за врски на ВРИ кој се одржа во Рим во април 2012 година, претставникот на Државниот завод за ревизија настапи во улога на претседавач, која по системот на ротација меѓу членките на мрежата, овој пат и беше доверена на Република Македонија. Централна тема на дискусија и договарање на овој состанок беше реализацијата на активностите од усвоениот рамковен план и нивна натамошна надградба .

Соработката на Државниот завод за ревизија со Европскиот суд на ревизори од Луксембург од 2006 година се одвива и преку програмата за стажирање што Судот ја организира за кадарот на ВРИ од земјите кандидати: Хрватска, Македонија, Турција, Црна Гора, Србија, Босна и Херцеговина, Албанија и Исланд. Заклучно со 2012 година, петмесечната програма во Европскиот суд на ревизори ја завршија единаесет ревизори на Државниот завод за ревизија.

Билатерална и регионална соработка

Во 2012 година ДЗР реализира уште еден значаен проект со Холандскиот суд за ревизија насочен кон воспоставување на професионално оддржливи и ефективни релации меѓу ДЗР и Собранието на РМ. Плод на соработката е Прирачникот - Вовед во ревизорските извештаи, кој содржи куси и лесно разбирливи информации за суштината на ревизорските извештаи и примери на добра меѓународна практика за соработката меѓу ВРИ и нивните парламенти во однос на користењето на ревизорските извештаи. Прирачникот беше презентираан во присуство на пратеници, претставници на јавни институции во РМ и медиумите во ноември 2012 година.

Поттикнат од Донаторската иницијатива за соработка на INTOSAI и со финансиска поддршка од МНР на Норвешка, ДЗР започна нов проект со Канцеларијата на Главниот ревизор на Норвешка насочен кон подобрување на ефикасноста и квалитетот на ревизијата со примена на систем за управување со ревизиите (Audit Management System - AMS). За таа цел во септември 2012 во Скопје се организира средба на највисоко ниво на претставниците на Државниот завод за

ревизија и Канцеларијата на Главниот државен ревизор на Норвешка, при што беше потпишан Меморандумот за соработка меѓу двете институции за реализација на проектот. Истиот ќе се реализира во две фази во периодот од ноември 2012 до октомври 2016 година. Членовите на проектниот тим составен од претставници на двете ВРИ во текот на 2012 година остварија две работни средби за изработка на двата документи (Проектен документ и Проекта спогодба) со кои треба да се дефинираат активностите и соработката меѓу двете ВРИ во процесот на спроведување на проектот. Првата фаза на проектот, чија реализација ќе биде во 2013 година опфаќа изготвување на физибилити студија и надградба на ИТ инфраструктурата во ДЗР.

Во март 2012 година, ДЗР беше домаќин на делегацијата на ВРИ на Хрватска, во рамки на билатерална соработка и рамена на искуства меѓу двете ВРИ. Во октомври 2012 година делегација на ДЗР предводена од ГДР ја посети ВРИ на Холандија каде што им беше презентирана IntoSAINT алатката која служи за оценување и подобрување на интегритетот на ВРИ.

Претставници на Државниот завод за ревизија, во 2012 година учествуваа на повеќе меѓународни настани со цел да се обезбеди континуитет во професионалниот развој на вработените во ДЗР: симпозиум во Берлин, работилници во Љубљана и Прага и семинар во Хаг на теми од областа на: ЕУ

фондовите, изготвување на ревизорски извештај и ревизорско мислење, улогата на ревизорот при откривање на корупција и измами, квалитет на ревизијата, ревизија на јавно-приватно партнерство и двонеделната МТЕС обука за раководење со јавните финансии во Хаг.

Соработка со SIGMA и Европската комисија

Соработката со SIGMA и Европската комисија се одвива во рамките на годишните оценски мисии за функционирањето на финансиската контрола во Република Македонија. Оваа соработка има позитивен ефект врз процесот на натамошна доизградба на Државниот завод за ревизија во компетентна институција за надворешна ревизија во согласност со критериумите на ЕУ и меѓународните стандарди за државната ревизија.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Од аспект на транспарентноста, во 2012 година приоритетот на ДЗР беше информирање на јавноста за трошењето на јавните средства преку објавување на конечните ревизорски извештаи на WEB страницата. Оваа активност се одвиваше континуирано во текот на целата година, секако, во контекст на реализирање на „Годишната програма за работа на ДЗР во 2012 година“.

Во 2012 година работењето на ДЗР беше во фокусот на интересирање на пошироката јавноста и на медиумите што може да се констатира од интензитетот и бројот на објавените информации во електронските и печатените медиуми во вид на новинарските текстови и коментари, односно друг вид на новинарски прилози.

Во 2012 година беше дизајнирана и ставена во употреба нова веб страница со која беше заменета постојната. Со новата веб страница е воведен нов помодерен визуелен изглед и нови содржини, како и нов начин на презентирање на постојните. И тоа беше дел од политиката на поголема транспарентност на ДЗР, а во интерес на целните групи заинтересирани за работата и за резултатите од работењето на ДЗР.

Во текот на 2012 година, одговорните лица за комуникација и за односи со јавноста во ДЗР имаа 42 директни контакти со медиумите и новинарите и над 30 контакти со други заинтересирани страни за ревизорската проблематика. Во тој контекст, беа поставени и 10 барања согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер на кои ДЗР одговори позитивно во определените законски рокови за тоа.

Во ноември 2012 година, во присуство на пратеници на Собранието на Република Македонија, на гости од институции и на странски мисии, пред медиумите и новинарите, главниот државен ревизор м-р Тања Таневска го промовира прирачникот „Вовед во ревизорските извештаи“. Со подготовката, печатењето и објавувањето на оваа издание, ДЗР ја потврди својата транспарентност кога е во прашање соработката со сите заинтересирани страни во контекст на третманот на конечните ревизорски извештаи.

Преку транспарентноста на резултатите од своето работење, Државниот завод за ревизија и во 2012 година продолжи со остварување на една од своите пет стратешки цели дефинирани и во новата Стратегијата за развој на ДЗР 2013 – 2017 година: Унапредување на системот за комуникација и размена на информации со домашни и меѓународни правни субјекти и информирање на јавноста за работењето на ДЗР.

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИОПРК
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверение за областен ревизор бр. 44, 40, 101 и 143

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Македонија

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

04. 06. 2015 год.

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија за средствата од Буџетот на РМ, односно за остварени приходи и расходи преку сметката 020021504063710 – Редовна сметка средства од буџетот на РМ, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2012, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективно презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правеење на сметководствени проценки коишто се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и Меѓународните ревизорски стандарди на ИНТОСАИ. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја

Канцеларија 1 Скопје:
Ул. Давче Трпева бр.8, 5^{ти} кат
Тел: +389 (0)2 3233 301
Факс: +389 (0)2 3233 302
Е-пошта: skopje@oblastna.censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Бул. АСНОМ бр.64-3/1
Тел: +389 (0)72 204 115
Факс: +389 (0)78 214 415
Е-пошта: skopje2@oblastna.censum.com.mk

ЕМЕС:
ДДВ бр.: МК4030004526679
Денесна сметка: 60-701-000309662
ИВАН: МК 07 210-3000003149-21
ТУПНМК22
Банка: НЛБ Тугунска банка АД Скопје

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИОПРК
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверение за областен ревизор бр. 44, 40, 101 и 143

планираме и извршивме ревизија за да доблиме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и објективноста во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективно презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефикасноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на секулпното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти финансиската состојба на Државниот завод за ревизија – Редовна сметка средства од буџетот на РМ заклучно со 31 декември 2012 година, како и нетовите финансиски приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Канцеларија 1 Скопје:
Ул. Давче Трпева бр.8, 5^{ти} кат
Тел: +389 (0)2 3233 301
Факс: +389 (0)2 3233 302
Е-пошта: skopje@oblastna.censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Бул. АСНОМ бр.64-3/1
Тел: +389 (0)72 204 115
Факс: +389 (0)78 214 415
Е-пошта: skopje2@oblastna.censum.com.mk

ЕМЕС:
ДДВ бр.: МК4030004526679
Денесна сметка: 60-701-000309662
ИВАН: МК 07 210-3000003149-21
ТУПНМК22
Банка: НЛБ Тугунска банка АД Скопје

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИОФРМ
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверенија за овластени ревизори број 44, 40, 101 и 143

Извештај за други правни и регулативни барања

Во согласност со Законот за државна ревизија, Законот за јавни набавки и друга законска регулатива за буџетски корисници во Република Македонија, Државниот завод за ревизија има обврска за законско и наменско користење на средствата кои претставуваат државни расходи.

Мислење

Според нашето мислење, кај Државниот завод за ревизија остварено е законско и наменско користење на средствата кои претставуваат државни расходи.

Скопје, 20мај 2013 година

Овластен ревизор
Миле Ниневски

Друштво за ревизија
ЦЕНСУМ ДООЕЛ Скопје

Овластен ревизор
Стојан Јорданов

Канцеларија 1 Скопје:
Ул. Даме Груев бр.8, 5^{ти} пат
Дом на вештите инвалиди
+389 (0)2 2323 301. Тел.
+389 (0)2 2323 302
+389 (0)2 2216 186 Факс
e-mail: revizor@censum.com.mk
censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Бул. АСНОМ бр.64-3/1
+389 (0)2 2434 354 Тел.
+389 (0)72 204 115
info@revizor.censum.com.mk

ЕМЕС:
ДЛВ бр.: МК4030004526679
Денарска сметка: 210-059213301-68
Денациона сметка: 00-701-00009566.2
IBAN: МК 07 210-3000003149-21
SWIFT: TUPMKK22
Банка: РНБ Турунската банка АД Скопје

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Образложен ис	во денари		
		Буџет 2012	Реализирано 2012	Реализирано 2011
Приходи				
Трансфери и донации	3.1.	86,642,000	83,864,638	61,668,024
Вкупно приходи		86,642,000	83,864,638	61,668,024
Расходи				
Тековни расходи	3.2.			
Плати, наемнини и надоместоци	3.2.1.	66,772,000	65,738,414	55,872,361
Стоки и услуги	3.2.2.	19,360,000	17,712,337	5,685,663
Разни трансфери			17,944	110,000
Вкупно тековни расходи		86,132,000	83,468,695	61,668,024
Капитални расходи				
Капитални расходи	3.3.	510,000	395,943	0
Вкупно капитални расходи		510,000	395,943	0
Вкупно расходи		86,642,000	83,864,638	61,668,024

Нето вишок на приходи - добивка по
оданочување

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Активa	Опис на позицијата	во денари		
		Образло- жение	2012	2011
Тековни средства				
Побарувања од вработените	4.1.			
Активни временски разграничувања	4.1.1.	157,146	78,361	
Залози	4.1.2.	6,991,142	7,322,472	
	4.1.3.	1,552,491	1,636,791	
Вкупно тековни средства		8,700,779	9,037,624	
Постојани средства				
Материјални средства	4.2.			
	4.2.1.	6,242,834	338,482	
Вкупно постојани средства		6,242,834	338,482	
Вкупна актива		14,943,613	9,376,106	
Вовланица актива		77,829,200	77,829,200	
Пасива				
Тековни обврски				
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.			
	4.3.1.	1,352,194	1,707,521	
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	4.3.2.	5,638,948	5,614,950	
Пасивни временски разграничувања	4.3.3.	157,146	78,361	
Вкупно тековни обврски		7,148,288	7,400,832	
Извори на средства				
Извори на капитални средства	4.4.			
		7,795,325	1,975,273	
Вкупно извори на деловни средства		7,795,325	1,975,273	
Вкупна пасива		14,943,613	9,376,105	
Вовланица пасива		77,829,200	77,829,200	

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИБРРМ
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверенија за општествени ревизори (број 44, 40, 101 и 143)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Македонија

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
СКОПЈЕ

Бр. 04-64/15
04.06.2013 год.

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија за средствата на приходи наплатени од органи, односно за остварени приходи и расходи преку сметката 020021504063119 – Сметка на приходи наплатени од органи, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2012, како и прилогот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правеење на сметководствени проценки коишто се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и Меѓународните ревизорски стандарди на ИНТОСАИ. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја

Канцеларија 1 Скопје:
Улица на воевите инвалиди
Дом на воевите инвалиди
+389 (0)2 3233 301 Тел.
+389 (0)2 3233 302
+389 (0)2 3216 186 Факс
+389 (0)70 250 434 Моб.
censum@censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Борис Трајкович бр.64-3/1
+389 (0)2 2434 354 Тел.
+389 (0)72 204 115
+389 (0)78 214 415 Моб.
info@mk.censum.com.mk

ЕМЕС:
ДДВ бр.: МК403004526679
Денарска сметка: 210-0592133301-68
Девизна сметка: 00-701-00039666.2
ИВАН: МК 07 210-3000003149-21
SWIFT: TUTNMK22
Банка: НИБ 'Тутунска банка АД
Скопје

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИБРРМ
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверенија за општествени ревизори (број 44, 40, 101 и 143)

финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од редувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефикасноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на секулното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти финансиската состојба на Државниот завод за ревизија – сметката на сопствени приходи наплатени од органи заклучно со 31 декември 2012 година, како и неговите финансиски приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Канцеларија 1 Скопје:
Улица на воевите инвалиди
Дом на воевите инвалиди
+389 (0)2 3233 301 Тел.
+389 (0)2 3233 302
+389 (0)2 3216 186 Факс
+389 (0)70 250 434 Моб.
censum@censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Борис Трајкович бр.64-3/1
+389 (0)2 2434 354 Тел.
+389 (0)72 204 115
+389 (0)78 214 415 Моб.
info@mk.censum.com.mk

ЕМЕС:
ДДВ бр.: МК403004526679
Денарска сметка: 210-0592133301-68
Девизна сметка: 00-701-00039666.2
ИВАН: МК 07 210-3000003149-21
SWIFT: TUTNMK22
Банка: НИБ 'Тутунска банка АД
Скопје

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИОРМ
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверенија за овластени ревизори број 44, 40, 101 и 143

Извештај за други правни и регулативни барања

Во согласност со Законот за државна ревизија, Законот за јавни набавки и друга законска регулатива за буџетски корисници во Република Македонија, Државниот завод за ревизија има обврска за законско и наменско користење на средствата кои претставуваат државни расходи.

Мислење

Според нашето мислење, кај Државниот завод за ревизија остварено е законско и наменско користење на средствата кои претставуваат државни расходи.

Скопје, 20 мај 2013 година

Друштво за ревизија
ЦЕНСУМ ДООЕЛ Скопје

Овластен ревизор
Миле Ниневски

Овластен ревизор

Стефан Јорданов

Канцеларија 1 Скопје:
Ул. Даме Груев бр.6, 5^{ти} кат
Дом на воените инвалиди
+389 (0)2 3233 301 Тел.
+389 (0)2 3233 306 Факс
+389 (0)70 250 434 Моб.
stefan.jordanov@censum.com.mk
www.censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Бул. АСНОМ бр.64-3/1
+389 (0)2 2434 354 Тел.
+389 (0)72 204 115
+389 (0)78 214 415 Моб.
stefan.jordanov@censum.com.mk

ЕМБС: 5921333
МК4030004526679
ДДВ број: 210-0592133301-68
Денарска сметка: 00-701-0003966.2
Девизна сметка: МК403000003149-21
СВРПН: ПУСМК
СВРПН: ПУСМК
Банка: НЛБ Туристичка банка АД
Скопје

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Образложен		во денари		
	це	Буџет	2012	Реализирано 2012	2011
Приходи	3				
Недиректни приходи	3.1.		666,913	4,302,032	
Трансфери и донации	3.2.	5,200,000	5,052,361	25,238,885	
Вкупно приходи		5,200,000	5,719,273	29,540,917	
Расходи					
Тековни расходи	3.3				
Плати, пензии и надоместоци				11,611,505	
Стоки и услуги	3.3.1	4,700,000	465,963	12,732,789	
Вкупно тековни расходи		4,700,000	465,963	24,344,294	
Капитални расходи					
Капитални расходи	3.4.	500,000	473,486	144,263	
Вкупно капитални расходи		500,000	473,486	144,263	
Вкупно расходи		5,200,000	939,449	24,488,557	

Нето вишок на приходи - добивка по
одвижување

4,779,824

5,052,360

Државен државен ревизор
Таня Таневска

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Активна	Опис на позицијата	Образло- жение		во денари	
		2012	2011	2012	2011
Тековни средства					
Жиро сметка	4.1.	4,779,827		5,052,358	
Побарувања од кулуваците	4.1.1.	6,391,822		7,484,350	
Побарувања од вработените	4.1.2.	50,137		97,328	
Активни временски разграничувања	4.1.3.				
Вкупно тековни средства	4.1.4.	11,221,786		12,634,036	
Постојани средства					
Нематеријални средства	4.2.		1,207,806		
Материјални средства	4.2.1.		6,858,181		
Вкупно постојани средства	4.2.2.	0		8,065,987	
Вкупна актива		11,221,786		20,700,023	
Вовбилајсна актива		2,686,027		2,686,027	
Пасива					
Тековни обврски					
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.				
Пасивни временски разграничувања	4.3.1.	11,221,786		12,634,036	
Вкупно тековни обврски	4.3.2.	11,221,786		12,634,036	
Извори на средства					
Извори на капитални средства	4.4.			8,065,987	
Вкупно извори на деловни средства		0		8,065,987	
Вкупна пасива		11,221,786		20,700,023	
Вовбилајсна пасива		2,686,027		2,686,027	

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИОРРМ
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверенија за овластени ревизори број 44, 40, 101 и 143

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Македонија

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
СКОПЈЕ

Бр. 01-64/16
Чл. 06 - 20.13 год.

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Проектот МАК-12/0015 „ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РЕВИЗИЈА“ на Државниот завод за ревизија, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2012, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективноста презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективноста презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правеење на сметководствени проценки коишто се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и Меѓународните ревизорски стандарди на ИНТОСАИ. Тие стандарди бараат да ги почитуваме стичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Канцеларија 1 Скопје:
Ул. Данае Груев бр.8, 5^{ти} кат
Дом на воениот инвентар
1000 Скопје, Реп. Макед.
+389 (0)2 3233 302
+389 (0)2 3216 186 Факс
+389 (0)70 250 434 Моб.
stojan.jordanov@censum.com.mk
censum@censum.com.mk

Канцеларија 2 Скопје:
Бул. АСНОМ бр.64-3/1
+389 (0)2 2434 354 Тел.
+389 (0)78 214 415 Моб.
nababa.nababanov@censum.com.mk

ЕМБС: 5921333
ДВБ број: МК4030004526679
Денарска сметка: 210-0592133301-68
Денарска сметка: 210-0592133301-68
ИВАН: МК 07 210-3000003149-21
SWIFT: TUTNMK22
Банка: НЛБ Тулуиска Банка АД Скопје

Друштво за ревизија **ЦЕНСУМ** ДООЕЛ Скопје

www.censum.com.mk

Член на ИОРРМ
Дозвола за работа издадена од Министерството за финансии на РМ на 21.10.2004
Уверенија за овластени ревизори број 44, 40, 101 и 143

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективноста презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доградни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти финансиската состојба на Проектот МАК-12/0015 „ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РЕВИЗИЈА“ на Државниот завод за ревизија заклучно со 31 декември 2012 година, како и летовите финансиски приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Скопје, 20 мај 2013 година

Друштво за ревизија
ЦЕНСУМ ДООЕЛ Скопје
Овластен ревизор
Стојан Јорданов

Овластен ревизор
Миле Ниневски

Канцеларија 2 Скопје:
Бул. АСНОМ бр.64-3/1
+389 (0)2 2434 354 Тел.
+389 (0)78 214 415 Моб.
nababa.nababanov@censum.com.mk

Канцеларија 1 Скопје:
Ул. Данае Груев бр.8, 5^{ти} кат
Дом на воениот инвентар
1000 Скопје, Реп. Макед.
+389 (0)2 3233 302
+389 (0)2 3216 186 Факс
+389 (0)70 250 434 Моб.
stojan.jordanov@censum.com.mk
censum@censum.com.mk

ЕМБС: 5921333
ДВБ број: МК4030004526679
Денарска сметка: 210-0592133301-68
Денарска сметка: 210-0592133301-68
ИВАН: МК 07 210-3000003149-21
SWIFT: TUTNMK22
Банка: НЛБ Тулуиска Банка АД Скопје

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Буџет 2012	Реализирано 2012
Приходи		
Трансфери и донации	9,219,760	9,219,760
Вкупно приходи	9,219,760	9,219,760
Расходи		
Вкупно тековни расходи	0	0
2.2, 2.3.		
Нереализирани средства од буџетот	9,219,760	

Даноци, придонеси и други давачки
од вишокот на приходи - добивка пред
оданочување

Нето вишок на приходи - добивка по
оданочување

9,219,760 9,219,760

Главен државен ревизор
М-спр Таня Таневска

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Активa	Опис на позицијата	Образо- жение	2012	2011
Тековни средства				
Жиро сметка		3.1.		
Побарувања од вработените		3.1.1.	9,219,760	
Активни временски разграничувања		3.1.2.		
Залихи		3.1.3.		
3.1.4.				
Вкупно тековни средства			9,219,760	
Постојани средства				
Нематеријални средства		3.2.		
3.2.1.				
Материјални средства		3.2.2.		
Вкупно постојани средства			0	
Вкупна актива			9,219,760	0
Вообиданата актива				

Пасива

Тековни обврски				
Краткорочни обврски спрема добавувачи		3.3.		
3.3.1.				
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените		3.3.2.	9,219,760	
Пасивни временски разграничувања		3.3.3.		
Вкупно тековни обврски			9,219,760	0

Извори на средства				
Извори на капитални средства		3.4.		
Вкупно извори на капитални средства			0	0
Вкупна пасива			9,219,760	0
Вообиданата пасива				

Република Македонија
Државен завод за ревизија
ул. Македонија 12/3 Палата Македонија
1000 Скопје
Тел: ++ 389 2 3211 262
Факс: ++ 389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.mk